

ЯКОВ ЖАН

Главный раввин города Умань
Черкасская область

יעקב ג'אן

ר"מ ומו"ץ קהילת קודש אומן
ו"היכל מוהר"ן" מברסלב בעיה"ק צפת טובב"א
שו"ב בעיה"ק צפת טובב"א
וראש מערכת הכשרות אומן אוקראינה

תאריך: אדר תשפ"ה

בז"ב

תשובה בעניין משקה הקוקה קולה

הנני להסביר כהבטחתי על כל עניין הפולמוס שנוצר סביב המשקה "קוקה קולה" הנה זה ידוע ויודעים כל הנלוויים אליו כי עד לפני 10 שנים פלוט אסורי בכל מכל כל את המשקה הניל' וזו את ע"פ דבריו של האי גברא רבה הרבה לנדא צ'יל שעמד בתוקף לאסור משקה זה ללא הכלר, והתחזקתי להאמין לו כי מוחזק בעולם כדامر אינשי ומרגלא בפומיא לומר שהרכיבים של משקה הקוקה קולה הינו סוד כמוש שזה הרבה הניל' הוא מאותם אנשים הבודדים היודעים מה יש במשקה הניל' ולכך לא נתתי דעתך לחקר ולשאול זואת השבטי על ליבי כי מהידוע לנו ומהגלי על רכיבים הנמצאים במשקה וגם ידעתך לאחר חקירה פשוטה כי יש במשקה הניל': מי סודה, סוכר, קפאין, גליקין, חומצה זרחיתית, שמנים צמחיים, קרמל, שמן תפוחים, כוסברה, וחומרי טעם וריח זאת בגודל וכמובן שיש פרטים ורכיבים בהן אין דעתנו משתת כי הם סוד ידוע לכל באי עולם !

וחשבתי שדבריו לאסור את המשקה נובעים מחשש לשומן מן החיה בשאר כל ימות השנה ובפסח לחמצץ בקרמל אך בראותי את החלץ והדחף והמציאות שככל אדם שותה בלי חשבון ואינם עומדים בניסיון הבהיר הזה נתתי את ליבי לתור ולחקר בעניין איסור המשקה הניל' והתחלתי לנבור בספרי רבותינו הפוסקים וזה אשר עלה בלבבי ראשית נתתי את ליבי לחקר כיצד הוא כל התהילה שמקור המשקה הניל' והבנתי שהטהילה מתחילה במפעל באטלנטה שם זה המפעל המרכזי ושם מונח סוד עניין המשקה הניל' וממנו יוצרים את המתכוון של הקוקה קולה ובנוסף אליו יש עוד כמה מפעלים נוספים שמייצרים את התמצית ככלمر כמעין סיירופ שנשלח לכל הזכיריים של מפעלי קוקה קולה למילוי מים וסוכר ע"י המפעלים עצמם כאשר הם בוחרים להשתמש במים ובאיוזה סוכר שהם רוצים אם בקני סוכר או לחייבון בסלק כאשר הגליצרין מאzon את הסוכרים וכיו"ב

וחשבתי על ליבי אולי אפשר לומר שם יש חשש בשומן מן החיה בגליצרין הרי סוף סוף "מין בשאיינו מינו בטל בשישים" וכך כ"ש שהיא כמות מזערית מאד שהרי הגליצרין ברובו אינו בניו משומן מן החיה ויתכן לומר שהוא בטל מקודם עוד בעוד כחומר גלם ו שינוי צורתו וגם אח"כ עדין מעורב הוא בחומרים כשרים ולכוארה זה וזה גורם. וגם זה הסיירופ מגיע למוזיאים

מוסדות מוהר"ן מברסלב - צפת (ע"ר) - 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

הפזורים בכל רחבי העולם ושם מוסיפים 85 % מים וא"כ בודאי שהם מבטלים את ריח האיסור ולא שיק להגיד שהם מבטלים האיסור לכתילה וגם לחוש לסבירת רבותינו הראשונים לומר שכל שדרכו לעשות כן באופן קבוע אינו בטל במיומו אין לחוש שהרי הדבר ספק אם נעשה מן החיה באיסור, ו王某 הלהקה כדעת רבותינו הראשונים שחולקים על סברא זו וגם הזיכיינים אין להם דעת לבטל את האיסור והוא האיסור גופא אינו דין של מעמיד שאינו נותן טעם במשקה כל כלו בא בכדי להעמיד את הגליקרין ואCMD ו הדברים יבואו בהמשך בתשובה ומה לי הקטן להרחב ולדון בנושא זה אשר כבר דנו בו כל הפסיקים האחרונים ורובם כתבו להतיר מאחר והוא נפסל מאכילת כלב ונעשה סרוח על אף שחוזר ונעשה ראוי לאכילה כבר פנים חדשות באו לכאן וכו'.

ובעל המנתת יצחק הנגיד לעשות שהסביר שלגליקרין אינן מעמיד כיון שהוא בא רק לשמר מה שנוצר בלאדיו וכי והאמת שעוז הרבה יש לי לומר בעניין על דרך הפלפול וגם הזדמנתי לעיר מניציסטר ופגשתי בה את הרב אשר וסטהיים צצ'ל ושותאיו בעניין המשקה והשיב לי שאין שום בעיה לשתו המשקה הניל והוא לפלא בענייני וזה עימי והסביר לי שאין כל חשש וגם כתב לי זאת לראייה ואCMD וגם הזדמן לי לעיין בדברי הרב טוביה גפן בספרו קרני ההוד ואח"כ ראייתי בספר שוי"ת עמא דבר חיב של הר' עמרם אדרעי שהביא מכתב מהרב הראשי לאירלנד בעניין הקולה וכיו' ע"ש ונערם על שולחני לאט לאט חומר רב שנזכר ששכנע אותו להתיר את הקולה אך בפסח עדין חששתי לחמצץ. על אף שהיא באמתחתי פלפול הלכתית להתיר אך לא העוזתי עד שהובאה לפנוי תשובה ארוכה מני ים אשר נכתב על ידי יעקב חייב דין ומוציא של בד"צ איחוד הרבניים בצרפת ושם אסף הניל בכל מכל כל בעניין משקה הקוקה קולה והביא בטוב טעם ודעת את השתלשות הדברים הם במבנה הכימי והן במבנה ההלכתי ובכל ההיסטוריה של המשקה הניל ולכן קיצרתי ולא הארכתי מדברי שלי בדבר ההלכה כי אחרי ראות את תשובתו לא נותר לי מקום להביע את דעתך הקצרה ולכן כל מי שתחפש בלבו להבין ולהגיע למחקר האמת יקרה בעיון ואז ישיב על ליבו אם להתיר או לאסור ולכן פלא בעניין על היוצאים בקול רعش גדול לאסור המשקה בכל ימות השנה וכן בפסח ועוד הגידלו לעשות אותם האנשים אשר חירפו וגידפו אותה באופן אישי והוציאו את דיבתם רעה עלי כאילו ח"ו הכשלתי את שומעי לקח בטרף גמור ובחמצץ גמור וכל מי שיקרה את הדברים יבין שהאומר כך יותר מטוועה ואף מוציאה לעז וחובה עליו לבקש מהילה (אם לא שטינה יש בלבו ולא יועיל) והנה הם הדברים פרושים לפני כל יודעי דת דין וזה החלוי.

חדשכ"ת באחבה ובידידות

הנה על דבר מה שדברתי עם כת"ר על אודות השאלה שהעלנו בוועדת הקשרות הארץ-ישראלית, והוא על אודות שאלת הקשרות של משקה קוקה קולה בעולם, אשר כפי שידוע משקה זה הוא הנפוץ והמפורסם והנמכר ביותר מדיניות המדינות החברות באו"ם, כאשר קוקה-קולה נמכרת בכ-207 מדינות, כאשר באו"ם, חברות בה 193 מדינות. כמו כן יש היום 900 מפעליםשמייצרים המשקה הגמור, וזאת כאשר הם מקבלים את התרכיז שמייצרים רק באربע מפעלים והם בארה"ב באירלנד ובצ rpt.

משקה קוקה-קולה עבר תהליך ארוך עד שהוא מגיע אל הצרכן. הכל מתחילה בתמצית קוקה-קולה, המגיעה ממפעל קוקה-קולה מאותם ארבעת המפעלים שהזכונו. את התמצית מערבים עם תמייסת סוכר ומים וכך מתקבל הסירופ של קוקה-קולה. אל הסירופ מושיפים מים באיכות גבוהה. המים מוחווים מעלה מ-85% ממשקה הקוקה-קולה ולכך הם עוברים טיפול מיוחד, המשפר את איכותם, בטכנולוגיה מתקדמת וחסונית בנים. אל המשקה מושיפים פחמן דו חמצני, הלא הוא הגז המצוי באוויר. המשקה המוגז עבר למכונת המילוי, שם הוא נציג אל תוך פחיות ובקבוקים. הבקבוקים עוברים במכונת הפיקוק, נטעפים בתוויתות ממש מושיכים הבקבוקים אל מכונות האריזה. תהליך יצור קוקה-קולה נעשה ללא מגע יד אדם, בטכנולוגיות חדשות ובסטנדרטים הגבוהים ביותר על מנת להבטיח אחידות בטעם וברמת הגיוון.

מתכוון המדויק המשמש להכנת תרכיז הקוקה-קולה הוא סוד מסחרי של החברה, והוא נשמר בcapsת המרכזית של הבנק שבאלטנטה, גיארגיה. המתכוון מכיל מי סודה, סוכר, צבע מאכל, קרמל, קרמל (E150), קפאין, חומצה זרחתית, שמנים צמחיים, בהם שמן תפוחים, כוסברה, וחומר טעם וריח.

המרכיב העיקרי בנוסחה המשמש בארץות הברית הוא ממתיק שנקרא סירופ תירס עתיר פרוקטו, המכיל 55% פרוקטו או סוכר פירות ו-45% גלוקוז או סוכר פשוט - אותו ייחס של פרוקטו וגלוקוז כמו בדבש טבעי. הסירופ הזה מיוצר על ידי תחינת תירס רטוב עד שהוא הופך לעמילן תירס. עמילן התירס מעורבב עם אנזים שיפוריש חידק דמו מקל שנקרא מתג Bacillus, ואנזים שיפורישה פטריתית עובש בשם אספרטול. בתהליך זה נוצר הגלוקוז. אנזים שלישי, שגד הוא מופק מחייב, משמש להפיקת חלק מהגלוקוז פרוקטו. המרכיב השני, צבע מאכל קרמל, נותן לשקה את צבעו החום כהה היהודי. יש ארבעה סוגים קרמל, וקוקה קולה משתמש בצלב המאכל E150 המופק על ידי חיים סוכרים עם סולפיט ואמונייה לצירת נוזל חום ומיריר. המרכיב העיקרי הנוסף בסירופ הוא חומצה זרחתית, המסייעת חמוץ וומפקת על ידי מהילת זרחן שרוף (שנוצר על ידי חיים סלע פופסט בכבחן חשמלי) ועיבודו לצורך סילוק הארסן. הטעמים מהווים שיעור קטן יותר מהסירופ. אלה כוללים וניל, שהוא פרי של של שחלב מקסיקני שיובש ושומר במשך שלושה חודשים; קינמון, הלקוח מפניהם הקליפה של עץ מסרי לנקה; עליה קוקה שמניגע מדרום אמריקה ומעובד במפעל מיוחד הפעיל באישור ממשתי בניו ג'רזי, המסלק ממנו את הקוקאין הממריץ והממכר; ואגוז קולה, אגוז אדום של עץ הגדל בעיר הגשם של אפריקה. המרכיב האחרון הוא קפאין, אלקלואיד מריר שניתן להפיק מאגוז הקולה, מפולי קפה וממקורות נוספים. את כל המרכיבים האלה משלבים יחד וմבשלים עד לצירת תרכיז, שנשלח מהמפעל של חברת קוקה קולה באטלנטה לעיר דאוני Downey במדינת קליפורניה, שם מודלים את התרכיז במים שהוחדר להם פחמן דו חמצני. חלק מהפחמן הדו חמצני הופך לגז במים, ובוועות הגז האלה يولזרות את הבבוב, או התסיסה

באשר הנוסחה הסודית, ידוע שהיא כוללת שבע תמציות שונות המופקות מפרחים, פירות, עלים ושורשים. חומרי הטעם והריח הנמצאים בשימוש בקולה הם ייחודיים ומוציארים במפעל המרכזי של החברה, ששולח את המרכיבים לכל מפעלי קוקה-קולה בעולם. ההגנה על הנוסחה באהה לידי ביטוי גם בסודיות האופפת את משלוחי המרכיבים השונים למפעלי הסירופ, המוגדרים "סחרורה בלתי ידועה" וממוספרים מ-1 עד 9. מנהלי המפעלים יודעיםஇ מנות מרכיב מס' 1 יש להכניס לתרכובות וכיitzר אותה, אך אין יודעים מהו המרכיב זה. חלק מהרכיבים הם בעצם תרכובות של כמה רכיבים בסיסיים. רכיב מס' 1 ידוע כסוכר בתצורת סירופ תירס, בעל רמה גבוהה של פרוקטו או סוכרוז. קרמל הוא מס' 2, קפאין - 3 וחומצה זרחתית - 4. אין הסכמה באשר למהותם של רכיבים 5 עד 9, וידוע רק שאחד מהם הוא אותו רכיב מסוורי בשם 7. ההשערה היא שמדובר בתרכובת שמנית תפוז, לילם ולימון.

תעודות הקשרות הראשונה לkokah הוננקה ב-1935 בידי הגאון הרב טוביה גפן זצ"ל, הרבה של אטלנטה, וחבר אגודת הרבניים דקנדה וארה"ב, והוא היה המשגיח הראשי שוחשף לנוסחה בתנאי שימושה. הרב גפן נחשף לנוסחה הסודית והחליף שני מרכיבים טרפיים במרכיבים כשרים. על מנת שלא לפגוע בחשאיות הוא קרא לאחד המרכיבים "מוריס" ולשני "אניגרין", שמות רטבים

מתוקופת התלמיד. את ה"מוריס", שהוא גליצROL משומן חיה לא כשרה, ביקש להחליף בגליצROL מן הצומח, ואת ה"אניגרונ", שהוא ממתק ובו שאריות אלכוהול מדגן החליפו בעצתו לממתק עשו קנה סוכר או סלק סוכר, על מנת שהמשקה יהיה כשר לפשת.

את תשובתו בנושא כשרות הקוקה קולה, ניתן למצוא בספרו קרני ההוד בסוף הספר: "נשאלתי אודות המשקה בשם "קוקה קולה" הנעשה ממני נזולים שונים אשר האחד מהם אכן בשם "מוריסי" והשני אכן בשם "אניגרונ". ה"מוריסי" הזה הוא מן שומן נזולי שנעשה בה בעירנו אטלאנטה, אם המשקה הניל' כשרה לשותות בכל השנה וגם בפסח. המשקה הזה אחרי דרישת וחיקירה בבית חרושת מה בעירנו נודע לי שהמשקה נעשית מתערובות רפואי צמחים שונים הידועים רק להם ועםו איזה תערובות מחלב ומברש וושומן של בעלי חיים טמאות ונבלות ומובן מלאה שהמוריס" הזה הוא דבר שאסור באכילה ושתייה. ולפי דברי בעלי בית חרושת של המשקה הניל', התערובות של ה"מוריס" בחשקה הוא במידה מאד קלך עד מאד כמו חלק אחד מאף, וכן העיד לפניו כי מימיקאי אחד הממונה מהמלוכה שנותני לו שיבחין המשקה הניל' ואמר לי שמצוין כי רק חלק מאלף מכל התערובות, נמצא שם ב"מוריס" הזה.

וממשיך שם הרב גפן: "הרי לכארה נראה ברור שאין שום שאלה בזה והוא דבר פשוט שモתר לשותות המשקה הניל' שהרי קימא לו בכל האיסורים מינו בשאיינו מינו בטל בס' ובפרט באף, ובכך וודאי שאותו "מוריס" האסור מתבטל הוא באף בכל התערובות. אלא כתוב הרב גפן: "באמת אין הדבר פשוט כי, כי ראה בבי' יוז' סימון קלד אשר הביא בסופו תשובה הרשב'א, זיל': יובתשובה אחרת ח'ג סימון ר'י'ד כתוב בROADFAIMS שאמרת ראייתי שערורה שנותנים לחולמים אוטם המשקים הניעשים ביד נרכי מוחומץ שלהם ודבש או פג' ולא ידעתיהם מוקור שיסמכו בו שams מפני שנותר החומץ עם הדבש ובטל במילוטו זה איינו, שהרי עיקרו כך וכל שעיקרו כך איינו בטל, עניין די מני מדינה וכל שכן באיסור יון ואפלו בסתם ינס ככבושים שדרכו לסת לתוכן יון שאסרו אף על פי שטעמו קפילה ואין בהם טעם יון, ולא הדברים שדרכו לסת לתוכן יון בלבד אסור אף על פי שאיסרו אף על פי שטעמו קפילה וכל שנותר שרגילים לסת לתוכן שום דבר איסור, אין אותו דבר אסור מתבטל במילוטו להתריר. ואף ע"פ שאילו נתעורר כן עין ישראל היה בטל בגבינה של נקרים למי' שאסרו מפני שמעמידין אותו בעור קיבה ואע"פ שאין בה טעם בשור ואילו מן הדין בטל כיון שאין בה טעם בשור, דבר בחלב בנ"ט אלא שכל שאסרו להתרחק מהם בכל עניין אסור. וכן דעת הראב' זיל' והוא הישר שבטעמים שנאמרו בדברים אלו, ואע"פ שאפלו וודאי יינס שנותר בשאיינו מינו ובידינו אבל כל או אפילו תחת ידים בטל בROADFAIM, לפי שזה דרך המקלה וכל שנותר בו דרך מקלה לא החמירנו בו, עד שהוא ניט', שדרכו לעשות כן אסור ואינו בטל במילוטו, בדרך שאמרו בכבושים שדרכו לסת לתוכן יון ובגבינה עכ'ל. הרי לפיז' מדברי הרשב'א והרבא'ד יהיה אסור לשותות המשקה "קוקה קולה" שהרי יש בו תערובות של איסור ואני דרך מקלה אלא שכן הוא הזרק לתקן המשקה, וכן הם עושים שימוש הפטושים הראשונים האלה, בודאי שאין היתר לשותות המשקה "מוריס" האסור תמיד בכל יום, לא דרך מקלה, ובכל האיסור אוינו בטל לעולם. ונמצא שלשיות הפטושים הראשונים האלה, בודאי שאין היתר לשותות המשקה "קוקה קולה", אמנים הנודע בייחוד, בתשובותיו מהדורא תנינא סימון נז הביא מגדולי הראשונים שחולקים על הרשב'א והרבא'ד ולית להזק סברא, אמנים מ"מ מי יבוא להזכיר בין הרים גדולים ולדוחות דעתו הרשב'א והרבא'ד.

ועוד זאת הוסיף הרב גפן בתשובתו שם "וגם יהיה קשה להתייר לשותות המשקה קוקה קולה בידי הפסח כשמערבין ה"אניגרונ" שהוא מין חומר נזולי הנעשה מגערני דגן והוא חמץ בפסח האסור במשחו.

לכן לאור זאת מודיע הרב גפן בתשובתו: "הייתה כי נתפסת המשקה "קוקה קולה" בכל מדינתי ובקנדא וא"א להפרישים מהמשקה הזאת, שכן השטדלתי למצוא איזה היתר להתריר המשקה הניל', ובuzzר השליטה מצאתי היתר נכון וכומי, שאין בו שום חשש ונណוד של איזה תערובות אסור כלל, כי כאשר נודע לי מהמומחים הבקאים העוסקים בחכמת ההרבה והഫודה דה"מוריס" הזה, יכולו לתקן גם משומן של צמחים אדמה כמו קאקאו נאטס ושמן של זרעוני קאטאן ושאר צמחים, ופושט שהוא מותר וכך לחולטין, אלא שום תערובת אסור כלל. ובאשר כשר לפסק יוכלו לתקן שייערכו "אניגרונ" שלא נעשה ע"י גרעיני דגן אלא מפירות או קנים של סוכר שאין שם חשש תערובות חמץ אף במשחו".

ולכן סיים הרב גפן: "על פי עצמי התחילה להשתמש בבית חרושת הניל' רק ב"מוריס" שנעשה ונתקן משומן צמחים וכן ה"אניגרונ" שהשתמשו מנקים של צוקר והוא כשר לפסק אף למחרין, ואודה להשיית כי עלתה בידי לתקן תקון גדול בזה ולזכות את הרבים".

ולכן בשנת 1948, פירסם מודעה, הרב שמואל אחרון הלוי פרדס זצ"ל, בירוחון "הפרדס" על דעת עורך העיתון הרב שמחה עלבערג, וזה נאמר כי ביקר במפעל קוקה-קולה באטלנטה ולאחר שגלו לו את כל סודות הייצור הוא מאשר שהמשקה כשר.

כמו כן הגיעו לידי, תעודה כשרות החותמה ע"י הגאון הרב שמחה עלבערג זצ"ל, עורך "הפרדס", משנת תש"ך מתאים לשנת 1960 ושם כתוב בזיהיל: תעודת כשרות - הריני בזיה להודיע בשער בת ובבים, כי אחורי קקירה ודרישה קפדינית באופן עשייתו המיץ של קוקה

מוסדות מוחרן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

קולא" בבית החירות אשר באטלאנטה, ואחר בדיקה המינימל מערבים בו, מצאתי כי אין בו שום תירבות איסור, וכשר לשתו בכל ימות השנה וגם ביום פסח, בלי שום חשש ופקוק. כל רב בעירו המפקח על המילוי של "קוקה קולה" עליו להשיג עליון המכוון חביבות ובקבוקים שיתאימו לדיני פסח בכל הפרטים והזהירות. ולראיה באתי על החתום היום יומם ג' בשלח תשיך - 9 פברואר 1960 - הרב שמחה עלבערג".

אחרי זמן קיבל המשקה בארץ הדר הכהן הרב יהוסף רלב"ג צ"ל ובנו יבלחט"א הగאון הרבה אריה רלב"ג ומשם עבר לידי השרות של ה-OU- האיחוד האורתודוקסי, וזאת עד היום הזה. יש לציין שהמשקה עם ניהול השרות של ה-OU הרבה מנקם גנאי אליו לא גלו את סוד ופרטי התמצית, אלא את הנוסחה של התמצית גילו אותה לרבי ירוחמיאל מורייסון מרבני השרות של ה-OU.

כאשר פתחה חברת קוקה קולה מפעל בישראל, אשר מיקומו בכינוי העיר בני ברק, המשקה קיבל הכהן רגיל מטעם הרבנות הראשית תל אביב-יפו, רק בשנת 1991 קיבל את השרות למהדרין מהגאון משה יהודא ליב לנדא צ"ל לאב"ד בני ברק. ובכך נציגים של שני נותני ההקשר קיבלו לידיים את המידע על הרכיב המדוקדק של המשקה.

את התמצית מקבלים מהמפעל באירלנד ולשם כך נשלחים לשם משגיח מטעם ה-OU אשרMSGICHIM שככל הרכיבים הם כשרים למהדרין, ושהגילצרים הוא מהצומח והקרמל שלפוח הוא בגדר קטניות לכל השנה משתמשים בו מתירים, ועבור פסח מכシリים ומסוכר המופק מתירים מייצרים אותו עם קרמל בסוכר המופק מנקים, שאז הוא כשר לפסח עבור כל הקהילות. ע"פ הבדיקות שעשו במפעל שנייה זה אינו פוגע בטעם. וכן בשינוי זה הרב לנדא נותן בו את השרות גם לפסח כי איןו מכיל קטניות.

בספר שוויית עמא דבר חייב פרק כה מידידי ורعي חבר בית דיןנו, הגאון הרב עמרם אדרעי שליט"א (מי שהיה בזמןנו עוזרו של הרבנים הראשיים דאז מרנן ורבנן הגרא"ם אליהו צ"ל והגר"א שפירא צ"ל), הביא במאמרו על נושא השרות של משקה "קוקה קולה", אשר הרבנות הראשית לישראל בקשה באותה שנה תשנ"א, כאשר הרב לנדא רצה לחתת כשרות "כשר לפסח למהדרין על המשקה, את האישור של הרבנות הראשית למדיינת אירלנד, אשר שם מייצרים התמצית של המשקה, כדי שהרבנות הראשית לישראל תאשר את המשקה, ובכך נשלח לרבות הראשית מכתבו של הרבנות הראשית לאירלנד

לכבוד הרבנות הראשית לישראל

ירושלים ת"ז

השלום והברכה הנדונן: קוקה קולה

במשך לשאלותיכם, על המוצר קוקה קולה, אכן יש שימוש בכמות קטנה מאד של גליצרים ואלכוהל במשאות אלו. הגילצרים מיוצר תחת השגחתו של הרב ח. צ גאלדצוויג. באשר לאלכוהל לפי האינפורמציה שמסרה לי חברת קוקה קולה ברור שהאלכוהל משתמשים בו כשר.

ברכה רבה ובהוקרה

אפרים מירוויס הרב הראשי לאירלנד.

בחודש חשוון תשנ"ב בעת ביקורו של מ"ר הרашל"ץ הגר"ם אליהו צ"ל באלה"ב, ביקר במשדרי האו יובני ירושה, ושם הראו לו את כל הנתונים וסוגי ההצלרים הנחוצים על מרכיביו וייצור הקוקה קולה, ויעים בקשטו שלחו אליו לרבות הראשית על אודות הליכי הייצור והפרטים שסידרו בייצור תמציות משקה קוקה קולה לאלה"ב, וגם אלו שנשלחים לארץ ישראל וכשרותם לכל השנה ולפסח. וזה תוכן המכתב שנשלח ע"י איחוד קהילות האורתודוקסים

באמריקה המוכרים בשם האו – יי

בסייד יומם ח' לחודש אדר א' תשנ"ב

לכבוד מרכז הרашל"ץ

סוע"ה מופה"ד מוכתר בכל מדות טובות הגאון ורבינו מרדכי אליהו שליט"א הרב הראשי לישראל
שלום וכט"ס

ראשית כל, אני רוצה להביע לכבוד מרכז הרашל"ץ הכרת הטוב עצומה בעד הזמן שבילה מרכז שליט"א עמו כשנכנסנו אל הקודש פנימה לדבר אליו בתור נציג מארגון האו יו. באותו מעמד ביקש מרכז שליט"א ממי שacaktוב לו על כל הפרטים שישדרנו בייצור תמציות של קוקה קולה וזה

מוסדות מוחרן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

החליל: התמצית של קוקה קולה המובאות לארץ מוצרתו בעיר אטלנטה שבארה"ב וגם במדינת אירלנד. עוד כמה חודשים לפני הייצור עברתי על רשותה הכלכלית של כל הרכיבים משמשמים באלה"ב ובאירלנד. בדקתי הרשימה היטב גם ביקורתית אצל כמה מפעלים שבאים הרכיבים מהם. גם שלוחתי הגירה גאלדצוויג שליט"א, לבקר במפעלים שצריכים עיון. וכל היכא דבעינן עינא פקיה האשגה מעליותא, סמכנו רק על רבנים ומשגיחים יראים ושלמים בני סמכא. כל הייצור להגפסה באטלנטה וגם באירלנד היה בהשגה תמידית ועד גמרא. באלה"ב אני וחברי הרב אברהם חיים יונגן שליט"א היו על אחר בשעת התעשייה, ובאיirlend היה הגרה גאלדצוויג שליט"א במקומם, ובדק בעינו הבדולח כל הרכיבים שם באירלנד, היה גם הרב אברהם שוורץ נציג האו יומטעם הרה"ג ר' אשר ווועטהיים שליט"א, דין ומוא"צ בעיר מנשעטער אנגליה. אני מקווה שמרן שליט"א יכיר שייצור כזה היה רק אחר בדיקות הרבה ובגיעה וועלך לאפשר לאחינו בנין ליהנות ממשקאות אלו בלי שם פפקוק כל וככל, אפילו למדזקדים כיותר לרבות ימי הפסה הבעל"ט. רק זה אני מוסיף, שאם יש צורך לחו"ד הקLOSEה בענייני רכיבים וכיו"ב, עבד אני לעובדי' ה' בזה, והנני מוכן ומוזמן לשיתוף פעולה עם כבוד רב האשי שליט"א.

באות הוקה וידיות

משה הלוי ברנסטיין.

לאור מכתב זה, החזיר מו"ר הרашל"ץ הגר"ם אליו זצ"ל, מכתב תשובה לגוף הקשרות של הOU שהנתונים שמסרו מספקים אותו, שיבחים על מעשיהם בעין זה, ובכך לאור זאת אושר הוא ע"י הרבנות הראשית לישראל.

א. הנה מדברינו לעיל יוצא שאכן התעוררו בעבר בעיות במשקה קוקה קולה, עד בוואו של הרב גפן זצ"ל שתיקון רכיבים את הבעיה של הגליצרים והבעיה של החמצ בפסק כאשר שינה הוא את הרכיבים אלו, וכן יש כוום שלושה גופי כשרות בעולם (כשרות הOU כשרות הרבנות תל אביב וכשרות הרב לידא) הידועים אשר נתונים כשרות על המשקה באלה"ב ובאה"ק, כאשר הם היחידים שיודעים הם את סוד התרבות של הקוקה קולה דבר שנייתן ליחידי סגולה (יש לציין שיש הימים רק חמשה אנשים שיודעים את סודו ותו לא, וזאת כולל מהנהלי המשקה קוקה קולה). הרי על פניו רק כאשר המשקה הנ"ל נושא את הנסיבות הוי אומר בארכיב ובישראל ניתן ניתן הרי לשותה אותו בלי חשש, מה קורה ביותר מדינות העולם, כגון באירופה, ובשאר ישות אמריקה, וכן בעוד מדינות בעולם אשר מייצרים שם משקה "קוקה קולה" ואף שהרבנות המקומית הייתה מודרונת לדעת את נתוני התרבות הסוד, אין הדבר ניתן לקבל מצד הסודיות בדבר, ומתרבר שהוא סוד ההצלחה שלהם, כי כמה מתחרים ניסו בעבר לקלוט נתונים, ואף הוציאו הוצאות מרבות במחקרם ובבדיקות מעבדות, אבל סודו נשמר עד היום.

אמנם מנגד, גם אם לא קיבל את כל הפרטים והמיןונים המדוייקים הרי לשתייה של הקוקה קולה לכל ימות השנה הבעיה היחידה היא על אודות חשש להשתחשות של גליצרים מהחי. אמנים ידוע ופורסם בין רבני נוטני הקשרות בחו"ל, ורובם של רבני אירופה, אשר טוענים הם בתוקף, שחברת קוקה קולה משתמשת לפחות בכל אירופה וצפונם אמריקה, רק בגליצרים מהצומח. لكن לפיהם, אין כל חשש בשתייה קולה של חברת קוקה קולה בכל רחבי אירופה, שהרי מלבד הגליצרים אין בעיה כשרותית אחרת.

ומעבר לזה עשו בכמה מפעלים באירופה אשר רבנים חשובים באו וחקרו על אודות הבעיה של הגליצרים, כאשר היום רובה אינם משתמש בגליצרים מן החי אלא יש הימים גליצרים מן הצומח באיכות גבוהה ביותר, لكن בבירור שעשו מול החברה ומול המפעל המיצר את התרבות כי הגליצרים שהם משתמשים הוא מהצומח.

כפי שידוע שיש ארבעה מקומות בעולם שימושים התרבות של הקוקה קולה, אחד מהם הוא מיוצר בצרפת, המיקום הוא בעיר SIGNES והוא באוזור פרובאנס - אלף קוט ד'אזור, המפעל מייצר את התרבות עבור הרבה מפעלים באירופה ועוד מדינות בעולם שימושים קוקה קולה ע"פ התרבות הזה. המפעל הוקם זה שלושים שנה ומהנהל שם הוא מר רמי לאפון. בזמןו בתקופת ביצרטי במפעל שם ונפתחו עם המנהלים, כਮון לא נתנו לי את סוד התרבות אבל יכולתי לבדוק אותם על שתי נקודות, הראשונה היא על הגליצרים, שאכן הם אמרו לי שמקורו איינו מן החי, והדבר השני על אודות הגלוקוזה (קרמל) שהם משתמשים האם עשוי מחתה או ממיני דגן או שעשו הוא מתירס, קבלתי נתונים שעשו הוא מתירס. מי שעבור עוזר לי בנושא וע"פ פודתו נסעיתו לשם, וגם בתקופת במפעל הנמצא בפולין, זה ידידי הנאו הרב יעקב הלוי פולטורק זצ"ל, אב"ד ליאון והאזור ומחברי ד"ץ שלוו"א איחוד הרבנים צרפתי, אשר מעבר לזה שהיה בקי גדור בענייני חברות, אלא גם היה כימיκי, וידע והבין את הליכי הייצור על בוריו, הוא בעצם שאל וחקר דרך הטלפון ריבוי פרטיים.

יש לציין כי מהפעל של קוקה קולה בפולין, יש אישור שאכן החברה היא גלוון פריי, הוא אומר בלי שם גלוון, ודבר זה היה חשוב כי שידוע לגבי הארגאים יש אנשים שהגלוון יכול להיות להם שם מות, אלא שיש להם בעיות רגשות גלוון והוא מוביל מהחלת צלייך. חולין הצליאק וגיסים לגליידין שבגלוון. זה היה מחלת מעי אוטואימונית תורשתית הנובעת מרגשות גלוון, חלבון המצויה בדגנים מסוימים. מחלת אוטואימונית היא מחלת שבה מערכת החיסון, שתפקידה להגן על הגוף מפני זיהומיים, 頓訶 בטיעות

מוסדות מוהר"ן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

תאים בריאים בעקבות חסיפה לחומרים שאוטם היא מחייבת למסוכנים - במקרה זה גלוטן. כתוצאה מהמתתקפה הזאת נגרמת דלקת בירית המעי הדק, וזה מוגעת מהגוף לספוג חומרים חשובים ממזונות שונים. אם הבעיה לא מאובחנת, עלול הדבר לגרום לתסמיינים ולסיבוכים שונים ומסוכנים.

מפעל שמצויא תעדודה של "לא גלוטן" הכוונה שאינו נמצא במצב בשום ריבויו אפילו במינון קטן ביותר לא "חיטה" לא "שעורה" לא "כוסמין" לא "שיפון" וגם לא "шибולת שועל". ואף שיש חילוקי דעת בין המדעים האם "шибולת שועל" מוגדר כגולוטן, באירופה יש מחקרים שעשו באוניברסיטה המפורסמת באוסלו בשנת 2003 כי מי שרגיש לגלוטן אסור לו לאכול שיבולות שועל, שכן ממה שקבלנו מפעלים שמיצר התרבות של "לא גלוטן" היא אכן שום מקור של "шибולת שועל" מעבר לשאר הדגנים שהזכרנו וזאת גם לא במפעלים אלו של מוגדר כגולוטן. מוגדר כגולוטן הוא שיבולות שועל חמץ. אלא השימוש שם הוא מתירש שהוא קטנית, ובכך מותר השתיה לפצח רק לטפרדים כי הם אוכל קטניות. ידוע גם שיש רכיב אחר שמקורו בקטניות ומהבדיקה שעשינו הרכיב הזה יותר בידי ה-O-Mכיוון שבתהליך הייצור הוא עבר טרנספורמציה ומשתנה לחלוטין.

הו ידוע כי מצאנו כמה גופי שירותים נעשו כשרות בעולם שנטו כשרות על המשקה קוקה קולה שנעשה בעיקר במפעלים באירופה צורך הכשרות ניתן בשביל פטח כי כל השנה בין כך אנשים שותים בלי שום כשרות, וזאת כולל הקהילות החרדיות באירופה. לשירותים לפטח מצאתי את הנסיבות של: 1. בית דין פאריז 2. בית דין ליאון 3. בית דין מנשטרן 4. הרבנות הראשית של אמסטרדם בראשותו של הגאון רב אריה רלבג' 5. הרבנות הראשית פולין, וכן הרבנות הראשית של דרום אפריקה.

באשר בית דין פאריז יש לי תחת ידי מכתב של הרב הראשי של פאריז שאכן מאשר בכתב שהמפעל בצרפת שעשו התרבות למאות מפעלים שאותו הזכרנו לעלה ואותו בעצמי בדקתי, הוא בודק שאינו מכיל גליקרין מן החיים. וזה

לשון המכתב:

י"ג טבת תשע"ח

לביקשתכם אני מאשר כי משקה המוצע במפעל קוקה קולה בעיר SIGNES בצרפת אינו מכיל גליקרין מן החיים.

בכבוד רב

יצחק גונגהיים

באשר כשרות קוקה קולה שנעשה בפולין ושנマー זה כו"כ שניים בצרפת עבור פטח, אשר שם גם ביקרתי ע"פ בקשתו של ידידי הגראי' הלי פולטורה זצ"ל אב"ד ליאון, קיבלו המפעל שם כשרות של הרבנות הראשית של פולין, וגם כשרות בית דין ליאון בראשותו של ידידי הגאון רב ייחיה טובול שליט"א ולאחרונה כשרות הרבנות הראשית של אמסטרדם בראשותו של הראב"ד הרב אריה רלבג'.

באשר בית דין ליאון, יש תחת ידי מכתב שכותב אב"ד ליאון הגאון רב ייחיה טובול, המכתב מופנה לבד"ץ חוג חתם סופר בני ברק, והוא מפרט במכותב שאכן המפעל של קוקה קולה הנמצא בפולין, נמצא תחת כשרות בד"ץ ליאון:

י"ב תמוז תשע"ז.

למעלת כבוד ידידי ומכובדי

הרהור המפואר כשי"ת הרב יצחק אלטמן שליט"א

בד"ץ חוג חת"ס ב"ב.

נעימות ביימינו נצח.

הנני בא בזה בהמשך לשיכתנו בטלפון אודוט המפעל של קוקה קולה הנמצא בפולין שהוא תחת השגחתינו דהיינו השגחת בד"ץ ליאון, ואבאר הדברים דלהלן :

אני בעצמי בקרה במפעל, ובדקתי וחקרתי היטב את כל עניון תהליכי הייצור של הקוקה קולה שם. בתוך המפעל הזה הייצור נעשה ע"י תערובתתמה רביברים בעלי חומם כלל, הכל נעשה בAKER, באופן שאין שום פקפק בענין כשרות הכלים וכל הלין. בסוף כל י"ב

מוסדות מוחר"ן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

שעות נעה ניקיון יסודי ונעלת מاء, באופן שכל המכונות והצנורות ומכונות מלאי בקבוקים נקיים בהחלט. לא עושים שום פיסטור למווצר.

בוגע לרכבי המוצר הם מקבילים שני מקורות ה"רכז" של הקרמל ומוסיפים לו בהפעלת הגז CO₂, מים מנרגלים, וגם סוכר. בדקתי וחקרתי היטב אודות תרכובת ה"רכז" הזה וככלו עשוי אץ וرك מחומריהם שהם כשרים למזהרין מן המזהרים. הם הרואו לי כל המטבלים והאישוריים השיכיים לרביבים אלו וכמובן שהם לא רוצחים שנוציה ונגלה את זה להחזר באופן שהדבר ברור לעלה מכל שפק שהם כשרים כנ"ל. עיקר הרכיבים הם: מים עם גז, סוכר SUCRE DE CANNES חומר צבע, עשוי מקרמל, דהינו מסוכר שבישלו אותו הרבה עד שנעשה חום. חומרי טעם טבעיים לגמרי, בתוך החומר טעם יש טעם הקפה טבעי. אסיד פופקוריק. בוגע לקוקה קולה זירו: במקום הסוכר הם שמים "אספרטם" או K-ACESULFAME שם ידועים ומפורטים בclasspathם בכל העולם. ההובלה של הרכז הנ"ל נעשית בצדדים פלסטיים שהם כל פעם חדשניים לגמרי ומיחדדים רק לרכז הזה. גם ההובלה של הסוכר נעשית בטיטרנות שעברו ניקוי יסודי וקפדי מאד.

וחחותם בכל חוותי ברכות וכטיס

בכבוד ובהוקרה יchia טובול

רב ואב"ד דק"ק לייאן והמחוז צרפת

כמו כן יש תחת ידי מכתב של כימאי מחלקת חומרי גלם של כשרות שארית, ר' יהודה שרשבסקי, מТА裏יך כ"ו אב תשע"ט, שהוא מופנה לרבות ננתן בורנשטיין, על אודות משקה קוקה קולה באוקרינה וכן הוא כותב:

משקאות קוקה קולה הן הרגיל המומתק עיין סוכר והן הדיאט, מכילים כמה קטנה של החומר גליקירין אשר יש כנדדו שישים. הגליצרין מופק מנפט, או מפירוק שמנים צמחיים או מפירוק מן החיה. אעפ"כ באם מדובר בקוקה קולה המוצר ע"י גוים עברו גוים יש מקום לדון האם השפעתו של הגליצרין על המשקה אוסרת את המשקה לאחר שנטערבו בו הגליצרין.

לטisos מכתבו הוא כותב: "לדברי רבני העוסקים בclasspath באוקרינה, הגליצרין בקוקה קולה שבאוקרינה אינם מן החיה".

מכל הניל יוצא כי אכן מלבד משקה קוקה קולה הנמכר בארה"ב הנושא את הכתובת של הא-יו וזה שנמכר בישראל עם הכתובות של הרוב לנדא, יש עוד כמה גופי כשרות שנותנו את הכתובות זואת במיוחד עבור פסח וזאת אחרי שביררו שאכן חשש של הגליצרין מן החיה אינו, וחוש של חמץ בפסח ברביבים איןנו נמצאת ג"כ, אםן השאלה בדיון של משקה קוקה קולה במדינה שלא יכולים לדעת מקורו של הגליצרין, האם נינן לשנות את המשקה קוקה קולה במקומות אלו.

ב. הנה כפי שהזכרנו הגליצרין, הוא חומר ממוקט, ואפילו מתוק מאוד עד כדי טעם מריר, ורק לאחר שטערים אותו עם הרבה נזלים אפשר לחוש במתיקות שהוא נתון. אולם עיקר תפקיido לשקר בין המים לשאר החומרים המייצבים עם חומרי הטעם והריח, וליצור כמיען סמיוכות ויציבות למשקה, וגם לגרום לו שהוא לא ישנה במשך כל הזמן שהוא שווה. למשל, שהצבע לא ישקע בתחתית הבקבוק, ושהטעם יישאר דומה לזה שהיה עם יציאת הבקבוק מהמפעל.

את הגליצרין מפיקים מסווג של שומן, וכן מתחילה בעיתת הקשרות. מאיזה שומן נוצר הגליצרין, האם מיוצר ממשמן דקלים וכדומה, או חילאה משומנים מהחי. במדינות רבות בעולם, ובכללן ישראל, מסוימים תוספים המזון על פי חלוקה האירופית המיזוגת באוטה (Europe) E ומסוגת את החומרים על פי ייעודם, כאשר לכל מאות מספרים יעוד מיוחד. החומרים המשמשים כצבע מאכל מסוימים במספרים - 100 עד 199, כלומר E100-E199

E100-E199

החומרים משמרים מוקדשת המאה הבאה, ומספריהם - 200-299. החומרים מומסתי חומציות ונוגדי חמצון במספרים - 300-399. החומרים מסמיכים, מתחלבים ומיצבים - במספרים 400-499. הגליטון נכלב במאה זו וסימנו, E441 הגליצרין נכלב במאה זו וסימנו E422 החומרים מונעי התגיישות - במספרים 500-599. החומרים מגבירי טעם - במספרים 600-699. החומרים אנטיבוטיים למניעת התפתחות חיידקים - במספרים 700-799. חומרי הזגה, מחזקי טעם, ממותיקים, מקציפים ועוד - במספרים 900-999. ALSO עיקרי החומרים המשמשים לתעשיית המזון. הגליצרין שנראה גם בשם גלייזרול E422 הוא אחד ממרכיבי השומן שבגוף החיה, וייעודו לשומר ארוגיה לשעת רעב וליצור שכבת בידוד לגוף. בתעשיית המזון משתמשים בו לצורך הלחאה, הסמכתה, המתקה, שימור ועוד, כאשר לפעמים

מוסדות מוהר"ן מברסלב - צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

די להשתמש בכמות מזערית ממנה.

אחד החומרים שימושיים הימים כדי לקשר בין מרכיבי המזון השונים כמו ושמן ולגרום לתערובת שתהיה יציבה הוא ה"אמולסיפיר" העשווי מגליקרין. הגליצרין הוא תוצאה של פירוק שומן או שמן. הגליצרידים הם תרכובות של גליקרין וחומצה שומנית הפקידם בעיקר הוא במערכות התווך שבין שומני המזון לבין המים אמולטיפיר). ללא תווך זה לא יוכל המים לחזור אל תוככי השומנים. הגליצרין הוא נוזל מתוק ומשמש גם להמתקה. בנסיבות גליקרין הסוכר שבממותקים אינו נוטה להתגבש ובכך מוארכים חיי המדף של המוצר. הגליצרין כחומר סופח מים, שומר על לחות של מוצריים וממצצם את אידוי המים מה מוצר. הגליצרין הוא גם מרכיב מרכזי בירור. הגליצרין משמש כמס לחווארים שונים, וכן משמש גם בתעשיית הסירופים לתרופות. הגליצרין מסיס במים והוא עצמו יכול להמס בתוכו חומרים שונים. הוא משמש גם כחומר מעבד לחומרים אחרים בתחום ההפקה שלהם, כמו שמנים אטריאים, מנטול ועוד. הגליצרין ניתן להפיק אותו מבעל חיים טמאים או מבעל חיים טהורים שלא נשחטו בהתאם. כיוון ישנים תחליפים צמחים וסינטטיים לגליצרין. אמנם גם כשהגליצרין מופק משומנים מוחשי, ישנו דיון חשוב בין גדולי הפסוקים, האם ניתן להתייר, שהרי תוך כדי שהפיקו אותו, היה של שהשומן אסור לגמרי את טumo ואת צורתו הטבעית, ובכך בטל ממנו שם האיסור. ובכך מה הדין כאשר בתחום הייצור המאכל האסור נפלט מאכילה, האם פוקע ממנו האיסור והוא נחשב כפנימם חדשות, או שהוא כיוון שהואendum לתעשיית המזון – איסоро נשאר עליו.

ג. ולהקדים: מצינו מחלוקת יסודית בדברי הפסוקים בדיון מאכל שנפלט מאכילת אדם ובנוסף לכך עבר שני צורה עמוקה, האם מותר לערבו לכתהילה במאכל, או לא. יסוד לכך הוא בדיון מושך, כי לאיל המושך יש בלוטות ריח שmpsוקים ממנה ריח טוב שימושם גם לבישום מאכליים. והנה לדעת הרמיה והרא"ש ברכותו, לה הויאל ומקומו של החומר הריחני הוא דם, חל עליו איסור דם ואיסור לערבו במאכל. אולם למעשה מקובל להורות כדעת רבינו יונה על הריני' ברכות לא, ב, שמותר לערב מושך במאכלים, מפני שהדם השתנה לחלוונו, וזאת גם בצעביו, גם בטעמו וגם בריחו, והרי הוא כבריה חדשה, וככהגדת הפסוקים יפנים חדשות באו לאן". והר"ן שם הוסיף ובירא, שבנוסף לכך שהמושך השתנה לגמרי, הוא גם נפלט מאכילה, וכן פוקע ממנו האיסור.

ולהבין היטב את הדיון והחלוקת בין הרמיה והרא"ש לבין הר"ן, נביא את דבריהם בלשונם: יאיר חסדא על המוגמרות כלן מברכין עליהם בורה עצי בשמים, חז' ממוש"ק דמיון היה שمبرככים עליו בורה מיני בשמים, י"א שהמוש"ק הוא זיעת חיה ונכוון יותר שחיה ידועה היא שיש לה חטורתה בצורה וمتักษש תקופה עזיו דם ולאחר כך חזר ונעשה מוש"ק. והר"ז הלוי ז"ל היה אסור לאכלו מפני חשש דם. והר"ז יונה ז"ל פ' דאפשר ליתן בו טעם להתריר ולומר דפירושה בעלמא הוא ע"פ שמתחלת היה דם לא חיישנו להכى דברת השתה איזלין שהרי הדבש אם נפל בו חתיכה של איסור ואע"ג שהאיסור נימוח בתוך הדבש כיוון שדרך הדבש להחזר הדבר הנפל לתוכו דבש כמו דבש דינייןליה ומותר, הכא נמי ע"פ שמתחלת היה דם כיוון דיצא מתרת דם בתה השטה איזלין, ואע"פ שנוטן טעם לשבח בתבשיל ונראה דהא אפילו ראייתו כריכת ראייה", משמע לאורה מרבענו יונה שאיסור שהשתנה בתה השטה איזלין. וראייתו מדבר שמשנה את האיסור והופך אותו לדבר מותר.

וכן מצינו בעוד הלכה שהובאה בשוי"ת הרא"ש כלל כד סימן (בדיון של דבש בפסח, יהנה לא ראייתי אדם נהוג בו איסור משום חשש דיעירוב קמח, דלא שכחיא, וגם נתבטל קודם הפסח. ואם באנו לאסור דבש משום חשש תערובות, אסור אותן כל השנה, דיש אמורים שנותנים לתוכו בשלה ומתחפה לדבש. והר"ז יונה ז"ל כתוב, שאפיילו נותנין בו בשלה, כיוון דגמזה ונתחפה לדבש, מותר, דברת השטה איזלין ושרי. וכרכום מותר בפסח, כי לא שמעתי עליו שם חמוץ".

ואנכי הראה בדברי המגן אברהם או"ח סימן רטו ס"ק ג אשר הביא את דברי הרא"ש שהזכירנו בדיון מוסק וכותב עליהם: ולענ"ד צ"ע אמרוי ברכות דף, דחלב חידוש הוא, כיוון דם נערך ונעשה חלב היה לאסרו, א"כ ש"מ דברת מעיקרא איזלין, וכ"ת נילף מחלב הא קייל דמחידוש לא ילפין וא"ל דהמוסק פירושה בעלמא הוה ולא הוי מאכל כלל, דאי"כ לכוי"ע שרי, מידי דהו אכשרה שינקה מון הטריפה דמותר להעמיד גבינות בקייטה ראה בגمرا חולין דף קטו ע"ב ועוד דההבדש הוא טוב למאלל. ומ"ש הררי"י דפירושה בעלמא הוא, הינו שאין עליו תורה דם, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא ובגי אפרוח שנולד מבייצה טריפה אמריה כל כמה דלא מסרח לא גביל וביעידנא דקגביל עפרא בעלמא הוא, משמע דאי לאו ה"ט אסור, דברת מעיקרא איזלין. ואיתה הינו קודם שנעשה מוסק עפרא הוא כי מי יודע זה, ועוד דגבוי דבש Mai Ai Akka למיימר, צ"ע.

מדוברו למדנו כי לא ניתן לומר שהמוסק הוא פירשא בعلמא ולא הו מאכל, שams כן אכן היה מותר לccoli עלמא והרא"ש לא היה חולק. גם בדיון של דבש אין של פירשא בعلמא אלא רק של שניי. כמו כן נאמר שיש להתייר כיוון שבשלב כל שהוא זה היה עperf, על זה כתוב המ"א "מי יודע זה". והוסיף המ"א בסוף: "וועוד דגבוי דבש מאי איכא למימר", כלומר שודאי אין לומר שהטעם שרבענו יונה מותיר, משום שאם כן אין לויה דמיון להיתר האיסורים שתתעוררבו בדבר שום זה לא הופך לעperf, ע"ב שהייתר של המוסק אינו בניו על כך שהיה שלב שאינו ראוי לאכילה אלא על עצם השינוי, ובנוגע לעצם השינוי הביא הוא ראייה מגמורה בכורות, שלא יכול להתייר דעתך אין צריך לימוד להתייר חלב. لكن לדעתו המחלוקת בין רבני יונה לבין הרמ"ה היא משום עצם השינוי שעבר על החומר.

למעשה המג"א לא סובר כרבנו יונה משום הראייה מחלב שצרכיך היתר מיוחד כדי להתייר אף שששתנה. ועיין בביור הגר"א שם שיישב את קושית המגן אברהם על רבנו יונה מדבש, על פי הר"ן בע"ז. על הגمرا שאומרת שם לט ע"ב שאין חשש איסור בדבש של נוכרים: "דבש למא ניחוש לה, אי משום איירובי מיסראסרי" ומבאר הר"ן שם שאף שדרך הוא לערב בדבר דברים אחרים ונימוחו בתוכו וחוזרין דבש, "ליקא למיחש להכי, לפי שהמתערב בו עד שלא נימוח מסריך ומוטר". מדוברו למדנו שאכן מפרש את טעם ההיתר משום שהיה שלב שהסריך לפני שששתנה.

והנה עדיין ניתן לדחות את סתרית המגן אברהם, מחלב, כי חלב גם אם הששתנה צריך לימוד שהוא מותר משום שעדיין הוא כבשר, וממן שששתנה לדבר היתר. וזה החדשן של התורה, משא"כ בדבש שהוא היתר ומה שנחפק בו לדבש הפך להיתר.

ובאמת נראה לומר שזאת היא כוונתו של החוק יעקב סימן תק"ז אות טז וזאת אחריו שפסק שמעיקר הדין אין לסמוך על רבנו יונה, אבל אם הוא הפסד מרובה או מניעת שמחת יום טוב אפילו בפחות מששים הסומך על דברי הר"ר יונה לא הפסיד. תירץ החוק יעקב את טענותו של המגן אברהם, ז"ל: "וועיקר הקושיה הוא מהא דאמירני בעכורות דף ו דחלב בהמה חידוש הוא כיוון דמס נעכר ונעשה חלב הוילן לאסרו, שמע מינה דבתר מעיקרא אולין, דלא כדעת הר"ר יונה, וכי תימא נילך מחלב הא קיימא לו דמחידוש לא ילפינו, עכ"ל. ואי משום הא לא אריה. ומדבש לא קשה מידי, דשאני הטעם בחלב דהוי אמיןא דלא יהיה לשום חלב שום היתר, כיון דכל חלב נתהוויה מאיסור דם, באיסורה קמא קאי, אף שששתנה במראה לא נשתחנה לדבר היתר, על כן אמינו דהידוש הוא שחידשה התורה. מה שאין בדבש שהדבש עצמו הוא היתר איך אם שמו בתוכו דבר איסור שחרור לנחפק לעשות דבש איך אולין בתר השטאה שהוא מעשה בדבר היתר שהוא דבש ומחייבתי לאותו מכל דבש כיוון שטטעמו ומראה שווה ונשתחנה לדבר היתר, וק"ל. נמצא אכן סתריה כלל מהאי דחלב לדברי הר"ר יונה לעניין הדבש, גם לעניין המוסק שכותב שם הר"ר יונה, אפשר לדחוק ולהקל כהאי גונא, אך מדים בלבד הא כי לא שה מידי כמו שכותב המ"א עצמו בסימן רט"ז, ומדבש שהנich בצע"ע לא קשה ידי וכמו שכתבתי.

ואנו נראה שכך הבינו הגאון החת"ס חי"ב יוי"ד סימן ע' את דברי החוק יעקב ולבן כתיב יודבר הגאון חוק יעקב סי' תשז' דזה אינו עניין לדם נעכר ונעשה חלב דלא הווא אולין בתר השטאה אי לאו דגלי קרא דשאני הטעם דלא נשתחנו לדבר המותר בשלמא בשער נשתחנה לדבש איך דבש תמרים ודבוריים היתר גמור ונשתחנה הבשר לאוטו הדבר היתר אבל הכא נتلבן וליכא בעולם שום חלב דלא ATI מדים שנאמר שהדם נתהפק לאוטו דבר אלא נעשה לבן ומחייבתי תמי לנו לההיר דם שנטעפש ונעשה יoxic, היין לא נתיר אם נעשה לבן, אי לאו דגלי קרא, אבל בנטהפק לדבר המותר או לעפרה בועלמא בהא פלייג. ואם כן הרاي המוסק הוא ממש כמו חלב, ובחלב צריך חידוש כדי להתייר.

וראה עוד הגאון החת"ס חי"ד סימן קין בדיון הנעשה מחרצנים של ענבי יון נסיך והתירים כיון שהיין נהפק לשמן והוי כנבלת נשתחפהה לדבש, ובכל דבריו סמך הוא על מה שפסק החוק יעקב ודחה ראיית בעל מקור חיים מהגמ' בカリtotות שהוזכרנו וכותב: "אבל לדינא דברי החוק יעקב נכוונים ואmortאים וה"ג דכוותיה".

וזה מצאנו שהסתמכת רוב הפסיקים הוא שכאשר חומר אסור השתחנה לגמרי ונפסל ממאל אדם, פקע ממנו האיסור ומותר לערכו במאל, ובכך יתирו דין הגליצרין אפילו שבאה מהחי, הואיל ובמהלך הפקתו של הגליצרין מן החיים הטעם שבו הוא נפסל ממאלת כלב ונעשה סרוח, פקע ממנו האיסור, ואף שחרור להיות ראוי לאכילה,

פנימ' חדשות' באו לכאן ואין בו איסור.

וחזוי הווית להגאון האחיעזר חי"ג סימן לא שפסק להתייר מטעמים אלו בדיון של דם ז"ל: "אולם העיקר מה שנראה להתייר בזה לפי שעלי ידי הפרדת הכימי מהדם נתיבש לגמרי ונפסל מטורת אוכל. וכן הראה ליפה רופא כימי שמתביבש והוא בעץ בועלמא, ונפסל מטורת

אוכל לגמרי ופקע איסורו לגמרי, וכמו שאמרו בדיון הקיבה סי' פט וכמ"ש הר"ן ע"ז דף לט בעטם ההיתר מהמוסק בנבילה שנתפסה לדבש לפי שנעשה מתחילה פגום ושרווף וא"א שתיאסר. וכמו שאמרו בתמורה דף לא בביצת טריפה, דליך גביל הוי עפרא בעלמא, ובחו"ד סי' ק"ג כי דنبילה שאיר לגר אף אם תקון אח"כ פקע איסורן.

וכן דעתו של החוז"א יוז"ד סימון יב סי' ז אשר מזכיר גי"כ אם באמצעות התהיליך הדבר עצמו נפסל "והנה דעת הר"י זכל שנשתנה למועד חדש איינו כלל איסור דחווי כנתפס ונברא אח"כ דבר חדש וכגידיoli איסור בדבר שורעו כלה. והרא"ש מסתפק בדבר וחוכך להחמיר אפשר דלא משומש שמתהווה אלא דלא קיים אליה דשינוי מאפשר לאוכל מקרי מחודש אלא חד מלטה היא ובאיסורו עומד. ונראה לפ"ז שאם מוציאין במלאתכ' כימי"א טעמים מאיסור ונונתנן אותו אחים למאכל לתקון אי נפסל באמצעות מאכילת אדם ואין ראוי לא בפ"יע ולא לתערובת אף שעומד למור מלاكتו והוא ראוי לתקן הקדרה, מותר".

והנה בשנת הרציו שאל הגאון הרב שמואל שמעלקא קארנטיצער צ"ל אב"ד דומברובה, אשר היה גדול הפוסקים בגליציה ורבו של אחיו הגאון מטשיבין צ"ל, "על דבר השאלה אודות הדקים המלאכותיים [קונסטדאראמע] שנעים מניר אם אפשר להשתמש בהם לווארשת כשר לכתילה, ואופן תיקונים הוא עיי' טישלער - לiams העשוה מעוצמות בעלי חיים, ואפייל שיש בהם מות, שאחר שմבשלין אותן ומוציאין המץ וחלוחית שבתוכן ובשימת העורבות שאר דברים הוא מתקשה ונעשה טיט ישוקה, והוא הטישלער - לiams שימושין בו הנגרין, ולעשיות הדקים הטישלער - לiams נמחה בהם. אח"כ מטבליין בו את הניר, למען הקשוו שלא יקרע בשיתמלה ויתבשל עם הבשר החיה הנטע בתוכו, ואח"כ מעבדין את הניר מקודם עם משקה חזק וחורי' הרבה הנקרה פארמאליין - שפירטוס, לשולב כח ההמסה של הלימים, וגם לאבד ולשרוף טumo וריחו הפוגמים שלא יקלקלו ויפגמו את הבשר אשר יבא בתוכו.

ורבה של דומברובה פסק לרבה של קראקא, שם שאף שיש כאן ממשו של איסור שהרבבה אנשים אוכלים וארטש ואינט קופפים את המעתפה, רק אוכלים הכל העור והבשר יחד, ובכך נמצא שאוכלים גם הלימים הנבלע בנייר, מ"מ אין זה כל חשש של איסור היהות שלילים כבר נפסל מאכילת כלב, ומובואר בחוז"ד סי' ק"ג שאפי' בבי"ח וכח"כ שאסוריין שלצד"ג, מ"מ אם נגמו לגמרי מותרים. דnbילה שאיר לגר אינה קרואה נבילה, ואפייל חור ותקנו בדברים המתבלין שי, דבר פרוח האיסור מיניה ונעשה כUPER ואינו חור לאיסורו.

ויסוד דין זה עדכ כל השנים להבין ולהגדיר את דינו של הגילאיtin, אשר נהפכה עם השנים לרביב חשוב לתעשיית המזון העולמי, וצריך לדעת שזה לא זמן אשר מצאו תחליף לעצמות ועורبشر עם עצמות ועור דגים כשרים, וב"ה היום ניתן בקלות להשיגו, אמןם במשך השנים עמדה השאלה מה דינו של הגילאיtin כאשר נעשה היא מעצמות ועורبشر טרופות ונבלות.

שאלה זאת הופנתה לモ"ר הגאון הרשל"ץ הרב עבדיה יוסף צ"ל והובאה בספריו שלו"ת יביע אומר חימי יוז"ד סי' יא וכמ"ען המתגבר נensus בעובי הקורה, לדון בנושא מורכב, ואחרי אריכות בריאות חזקתו התיר מוצר זה הנקרה גילאיtin, על אף שהוא בא מעוצמות ועור נבלות וטרופות. בתחילת דבריו נוטן הקדמה לתהיליך התוצרת של הגילאיtin מן העור והעצמות ז"ל: "לאחר שנתייבשו היטב בשמש, במשך כמה חדשים, מערבים בהם מלחים כימיים וטוחניים אותם הדק עד שנחפה הכל לאבק דק, ובנים חדשות באו לכאן עם התרכובות שביהם, ובכך ברור הוא שיש לדמות דבר זה למ"ש רבינו, שהמוסק הניקח מتوزח חייה ידועה שיש לה חוטורת בצווארה, ומתפרק לשם תחילת כען דם, ואח"כ ברור הוא שיש בו ריח טוב ונוטן טעם לשבח בתבשיל ובמרקחות, יש טעם להתריר באכילה, משום, דפירה באולם הוא, ואף על פי שמתחלת היה דם, אין לחוש לכך, דברה השתנא איזלין, שהרי הדבש שנפלת לתוכו חתיכת איסור עלי"פ שנימוכה בתוך הדבש, כיון שדרך הדבש להחזר הדבש שנפלת לתוכו דבש, דין דבש דיניין ליה ומותר, והיין אף על פי שמתחלת היה דם, כיון שיצא מטורת דם, בתר השתנא איזלין, הילך אף על פי שנוטן טעם לשבח בתבשיל ובמרקחות מותר. ודון מיניה ואוקי באתרין. ואף על פי שהרא"ש שם כתוב עייד רבינו יונה, ונראה שאפי' ראיינו צריכה ראייה, כבר כתוב בمعدני יום טוב שם אוטה עלי ונראה שא"כ ראייה לכך, משום שכן הוא מעשים בכלל יום".

וממשיך שם הגאון היביע אומר זצ"ל, "שכן מצינו בשירוי כנה"ג או"ח סי' רטו הגה"ט אותן ז להגאון החביב, אשר מנהג פשטוט הוא להתריר המור שהוא המוסק באכילה, ומעשים בכל יום שנונתנים אותו בתוך המרקחות ומיני מתיקה לריח טוב. ופק חזי מאי עמא דבר. וכן כתוב עוד בספריו שלו"ת בעי חי חייו"ד סי' קג ע"ש. ובאמת שהרא"ש עצמו בתשובה כלל כד סי' ו הסכים לסבירת רבינו יונה. וכן הובא בבית יוסף או"ח סי' תסז וכן הרין פייב דע"ז דף לט עיב העיר בהא דאמירין התם, דבש למאי ניחוש לה אי משום איירובי מסרא סרי, וכותב, ככלומר שאף שדרך לערב בדבש דברים אחרים ונימוחים בתוכו וחוורים להיות דבש, מ"מ ליכא למייחש למידי, לפי

שהמתעורר בו עד שלא נימות מסריה ומותר, דעפרא בعلמא הו, וכדאמרין בתמורה דף לא ע"א אפרוח ביצת טריפה מותר, דעתה קא גדייל לכרי, ההייא שעתא עפרא בעלמא הו. גם בשתיית הרדב"ז ח"ג סי' תעא נשאל על מה שמכו לתת המוסק בתבשיל ובמרקחות, והרי הוא דם חיה טמאה, והשיב, שאע"פ שהרמיה היה אסור באכילה, מ"מ פוסקים רבים התייחסו, ורבינו יונה הביא ראייה להתיירו מהדבש. וכ"כ הר"ן פרק אין מעמידין. ואני אומר שכן בו אישור כל שכבר נטבל מתורת אוכל וחזר להיות עפרא בعلמא. ומциינו שכ פסק הגאון החקרי לב ח"א חיוך סי' עב בדעת הרדב"ז שהובא בשנית גנת ורדים חייך כלל אל סי' ה בדין היותר המומיא באכילה, וזאת מושם שסביר רבינו יונה בדיון המור שהוא המוסק, שכל שנשתנה האיסור מותר לגמרי ואפילו מדרבנן. וראה להלאה הרבה סי' רטו סי' קיד שכתב, שסביר רבינו יורה נראה ששובר רבינו יונה, ושכן דעת המעדני יום טוב. גם הט"ז סי' תשז סקיי מסתמיך ואזיל על סברת רבינו יונה. וכן החוק יעקב פסק, שכל דבר שנשתנה להיתר פקע אייסורו והותר, כגון בשר נבלה שנשתנה לדבש. ופסק הגאון החת"ס חיוך סי' קכו שדברי החוק יעקב נכונים ואמתניים, ויפה פסק לדינא, ודלא כהמקור חיים שם. והפרי חדש בשווית מים חיים סי' י פפל בדברי רבינו יונה, וסימן סוף דבר בהא סליקנא שדברי רבינו יונה ברורים בעינם, ורק צריך להזהר שלא יתנו המוסק בתבשיל ובמרקחות אלא בשנתייבש לגמרי עד שאפשר לפניו ביד שאז נעשה כעפר בعلמא, ובכך בנדי"ד מותר השטה לכווע".

אשר ע"כ העלה הגאון היב"א, ולפי זה ברור שוגם היגלאיטין שנשתנה לגמרי ונעשה כעפר בعلמא מותר ליתנו במאל ומשקה להקפיא. וכן רأיתי להגר"י קאנזץ בשווית דברי יוסף סי' ו שפסק להתר אבק, מעמיד הגבינות שנעשה מעור עצומות נבלות וטרפות, מטעם הניל, והביא ראייה ממה שפסק הרמב"ם פ"א מכלי המקדש, שהמור של מעשה הקטורת הוא המוסק, שהוא דם חיה שבחוודו, והוסיף שלדעתו גם הראב"ד מודה להתיירו באכילה כיון שנשתנה האיסור ונחפק למין אחר, ורק לעניין הקדש החמייר, ואדרבה מלשון הראב"ד יש לדיק דס"ל להיתר. והוסיף להביא סמכין להיתר עיריף מה שפסק הרמב"ם פ"ג מהל' טומאת מת ה"י "בשר המת שנפרק ונעשה כקמח טהור", והרדב"ז הוסיף, שכמו שאפרו טהור, ומשמע שאסור מדרבנן, זהו דוקא אם לא נשתנה צורתו לגמרי, אבל אם מאכל איסור שהסריך והבאיש ובטל מאוכל אדם פטור, ומשמע שאסור מדרבנן, וזהו דוקא אם לא נשתנה צורתו לגמרי, אבל אם נפרק ונעשה בקמץ, פנים חדשות באו לכאן והרי הוא מותר. עכת"ד. והסבירים עמו הגאון ר' חיים עוזר בתשובה שם, ובשו"ת אחיעזר ח"ג סי' לג אות העיש. אשר על כן בדין של היגלאיטין הנעשה מעורות בהמות נבלות וטריפות וטמאות, יש מקום להתיירו ע"פ סברת רבינו יונה, בנוסך על פסק הרמב"ם יו"ד סי' פז בעור הקיבה שננטיבש בעץ. אף על פי שהז"ל החמיירו בכך עניינים לדון את העור כבשר, וכדברי הרמב"ם פ"ד ממאכלי אסורות הלי ייח שכאוכל מעור בהמה נבלה וטרפה או טמאה, אף על פי שהוא אסור, הרי זה פטור. וראה בקובץ דברי זאב חי Ich Si' יב שפסק להתייר היגלאיטין, כיון שאין בו טעם כלל, ודמי למה שכתב התוס' בגמ' דף סט ע"א ד"ה ההוא, שרגלי הדבוריים כיון דעת עצמות בعلמא נינחו מותרים, שהרי העצמות טהורין כדתנן עצמות החמור טהורין, ורגלי הדבוריים עצמות החמור. וכן נראה דעת הגאון הצעץ אליעזר בהערה לתשובה הגר"י אברמסקי צ"ל, ומסתמיך ואזיל על תשובה האחיעזר שהזוכרנו. וכן עיקר להלכה ולמעשה להתייר היגלאיטין, מכיוון פנים חדשות באו לכאן.

ע"פ יסוד דבריו ופסקתו של מויר היביע אומר, הנה מה שהתייר בדיון היגלאיטין ושבירת ההיתר, הוא הדין נמי בדיון היגלאיטין, שזה עומד בדיק באותם התנאים, ובכך יוצא שדעתו הגדולה של היב"א להתייר את היגלאיטין אפילו אם הוא בא מן החוי, היוט שזה נפסל מאכילת כלב ובכך אפילו אם אחורי זה באים ומשתמשים בו במאל מ"מ יהיה מותר להיות שאיסור המקורי כבר איינו כאן ולפנינו יש דבר חדש לגמרי, כי נשתנה צורתו לגמרי, ופנים חדשות באו לכאן.

ה. אמנים מצאו דעתם בפסקים האחרונים וסוברים, שכ להתייר בדיון היגלאיטין ושבירת ההיתר, הוא דין נמי בדיון היגלאיטין, שזה עוזר העשה על ידי מעשה מכון של אדם, המאל נותר באיסורו מנגד, ולדעתם היגלאיטין איינו נחשב פנים חדשתי, כיון שהוא רק הופרד מחומרות השומן שהייתה מחובר אליו. וזה שהוא עשה סרווח, איינו נחשב שהוא נפסל מאכילה. מפני שהוא עשה כך בתוך תחליך מכון שמנגותו להכינו לאכילה. וכך אשר הוא המעמיד היחיד יש לאסור את כל המאל. וגם כשהוא איינו המעמיד היחיד, אסור לערכו בכוננה, ואם עירבו אותו, לכתילה אין לאוכל את המאל שבו הוא מעורב. וכך דעתם של היגלאיטין הרב מנשה קלין צ"ל וראיה ספרו שווית מנהת יצחק חיים סימן ה ועייש, שדעתם להחמייר ולאסור. וראה דעתו של רבה של ירושלים הגאון הרב צבי פשך פרנק צ"ל בספרו הר צבי יו"ד פג שرك בדייעבד אם כבר עירבו אותו, מותר לאכול את התערובת.

وابשר יסוד המחלוקת היא מה ההגדרה של "פנים חדשתי" ביגלאיטין, האם הפרדת היגלאיטין מחומרות השומן נשבות ליפנים חדשות, כי מצד אחד אפשר לומר שכיוון שתרכובות הטריגלאיטין מתפרקת למולקולות שונות, מדובר בפנים חדשות. או שאפשר לומר

ששינוי שהופך חומר לפנים חדשות הוא שינוי בסדר הרכבה הפנימי של המולקולה, וכיוון שהסדר הפנימי של מולקולת הגליקרין לא השתנה, דיננו נותר כשהיה.

אמנם אף הדעות המתחמירות והאוסרות, הנה עדין בندון של המשקה של הקוקה קולה בעולם, אשר לא יודעים מקור הגליקרין, במקומות ובמדינות שלא בדקו או שלא הגיעו מידע על אוזוטו, הנה מלבד החיתוך הגדול והרחב שתבנו שניתן לשימוש בו אפילו אם הוא מן החיים שהוא נפסל מכילת הלב ובכך אפילו אם אחורי זה באים ומשתמשים בו במאלל מ"מ יהיה מותר היה כי במקרה הפקתו של הגליקרין מן החיים היה שלב שבו הוא נפסל מכילת הלב ונעשה סרווח, פקע ממנו האיסור, ואף שחרז היה ראוי לאכילה, פנים חדשותי באו לכאנן ואין בו איסור. הנה עוד זאת ניתן לצרף כמה וכמה צדדים בכך, והוא כי במנון שימושים בו אין ממעיד רגיל, ופעמים רבות הוא פועל את פעולתו יחד עם מוצרים שהם כשרים, ואיזי מדובר ביצה וזה גורם' שכבר אין בו איסור.

הנה בדיון זה מצאנו שחו"ל, אסרו גבינת גוים משום שמניחים בה עור קיבת נבליה. ולמד מכך בשוו"ת הרשב"א ג, RID שככל איסור שהוכנס במאכל היתר על מנת להשבחו, אינו בטול בו גם אם יש פי שיעים כנגדו. ודבריו הובאו להלכה בבב"י יו"ד קלד מגנד, לדעת הרמב"ם הל' מאכ"א פרק ג הל' יג איסור גבנת גוים מפני שעור הקיבה מעמיד את הגבינה, וממעיד אינו בטול, ואין למלוד מכך איסור לדבר שמשביח אבל אינו מעמיד. ולכן למד מדבריו הנודע ביהודה תניניא יו"ד נו שיש להתיר שיכר שהכניסו בו בשן נבליה כדי להפיג את חריפותו, שכן הבשר אינו מעמיד את השיכר, וטעם הנבליה אינו ניכר אלא רק משביח את טעם השיכר. והואיל גם לרשב"א האיסור מדרבנן, בחלוקת בדרבנן להכח מכיקל ראה בשוו"ת המהרשים חייג סי' רלג ושכך דעתו של המחה"ש תמו מ"ה שמבראים שאף הרשב"א החמיר רק כאשר האיסור משביח את המאכל באופן ניכר, אבל כאשר טעמו אינו ניכר והשבח שהוא גורם למאכל הוא שבח קל, הוא בטול בשיעים.

וגודלה מזו פסק הגאון המנתה יצחק חלק וסימן עא שאין דין מעמיד לחומרים משמרים שעשוים מחומרים אסורים כדוגמת גליקרין מן החיים, הויל והם רק משמרים את מה שנוצר בלעדיהם, והביא הוכחה מהגאון הנזיב שהזוכרנו לעל, על אודות יי"ש שקורין קרואנאמבולוי פערסקי זוזמיהן, שנוטני בזוז הירושה בעות בישול היי"ש בשן נבליה או בשן שחוטה בILI הדזה ומילחה, ואומרים עושי היי"ש שהוא לעבורו קיטרא ולהפיג חריפות היי"ש, וככתב שם דין בזוז משום מעמיד, איך היה נמי בדיון של גליקרין מן החיים אין לו דין מעמיד.

וחזוי היה להרדב"ז חי"ג סי' תקמו שפסק שככל היתר אליבא דהרבב"ם שהזוכרנו לעל, הוא רק כאשר האיסור התעורר במאכל שלא בכוננה, אמנים אם הגוי עירב בכוננה אישור במאכל, גם אם היה בו יותר משיעים, והשבח שיש מהאיסור הוא קל, גם לדעת הרמב"ם ודעימיה, אסור לקנותו מהגוי, שכן האיסור לטבע איסור לכתילה כולל בתוכו גם איסור לקנותו ממי שבittelו בכוננה. אמנים על שיטתו של הרدب"ז חלקו רוב האחرونים ונביא לכך רק חלום והם, יד המלך הל' מאכ"א פרקטו כה הדרבי תשובה סימנו קח כהגאון הנודע ביהודה תניניא יו"ד סימןנו הגאון הבתי יצחק קמבר, וומר"ם מלובלין סימנו קד ולדעתם הויל והגוי אינו מצווה על כן, מותר לו לבטל את האיסורים בשיעים, ולאחר שהתבטלו מותר לשואל לקנותו ממנו מאכלים אלו.

והנה אף אם נאמר שאין לתוסף המזון האסור דין 'מעמיד' (בנדון שלנו גליקרין מן החיים), הנה עדין יהיה אסור לערב אותו במזון לכתילה, והשאלה היא מה יהיה הדין כאשר גוי עירב אותו במזון עבור גוים ועבור ישראלים. וכך נdone שלנו במשקה קוקה קולה אם יצא בהנחה שיש אולי גליקרין מן החיים והעובדים הגויים מכנים אותו ומערבים אותו במשקה, הרי המשקה הוא נמכר לכלום גם לגויים וגם לישראלים ובכך כשהגוי עירב בו הגליקרין עשה אותו גם עבור הגוי וגם עבור ישראל.

דעתו של הגאון רע"א בשם הריב"ש סי' צט ה התנאי הוא שהגוי הכין את המאכלים לצורך גויים, אבל אם הוא רגיל למכור את מוצריו גם לישראל, נמצא שהוא מבטל את האיסור עבורם, וממילא הם אסורים לישראל. אמנים מצינו הרבה פוסקים שאם כאשר לא ידוע לקונים אם הגוי עירב במאכל שהוא רגיל למכור גם לישראל, כגון שהוא מאכל שלעיתים מערבים בו תוסף כשר מהצומח ולעיתים תוסף אסור מהחי ויש פי שיעים כנדון, היה מותר לקנות ממו. ודעתות המתירים אלו הובאו בשוו"ת מנתת יצחק חlek בסימנו כי יהנה הגאון רע"א הביא בשם הריב"ש שאם ביטל על הסתם למי שירצה לקנות הרוי הוא כדי שנתבטל בשביבים ביהודה ואסור, ואף דרוב היי"ש נעשה בשביב הגויים, מ"מ במקור הדין שלמד משם הריב"ש מוכח שאף רק אם מפשו בשביב ישראל אסור, אבל שפיר כתוב שם, שבאמת רבים חולקים על הריב"ש בזוז. ובאמת כבר דנו בענין כזה הרבנים הגאון זצ"ל, היה חותמי הרוב הגאון מורה"ם צימעטוביים ז"ל הידי' וחברי בבד"ץ דק"ק גראסווורדין, עם הרוב הגאון ממש ז"ל, מבואר בספרו לבושי מרדכי חי"ח סי' נ"ב ונ"ג

בנוגע להחשש שתנתנו שום של איסור בהלופטגרם, והיה שיעור ביטול לבטל האיסור, שדעת חותמי צ"ל וחבריו צ"ל להחמיר מטעם דברי הריב"ש והרבק"א הנ"ל, והגאון ממאז צ"ל לצד הרבה להקל, מטעם שהרבק"א צ"ל בעצמו העיר שם שאין כן דעת הרש"ל יש"ש חולין זו, נט שהביאו הטו"ז שם סק"י שכטב דהינו דוקא שידע זה שנתבטל עבورو ונicha ליה אפילו לא צואה אותו לבטלו, אבל אם לא ידע מביטול האיסור, שרי ליה שהרי הוא כושג. וגם בנד"ד הרי הקונים ישראלים לא ידעו מביטול האיסור, ולא נicha ליהו, דהרי אפשר לעשות הפעולה ההיא בהיתרוא עיי יון כשר ונתקן באופן שלא יהיה נאסר שוב ב涅יעת עכו"ם. ואף אם היה המבטל ישראל, הרי כתוב הש"ך שם סק"יב שאם אין היישרל לוקח ביוקר מהעכו"ם לא אהני מעשי הרעים ומוטר למקרו אף לישראל. ועוד יש להוסיף ע"פ מה שפסק המהרשים ח"ג סי' רلد אשר ידוע דעתם של הראב"ד והרבש"א, שבאישור מהו שא"א לבוא לידי איסור שרוי לבטל לתחילת, איך הרי אם יתנו יותר יתקלקל, ייל דשמי לבטל לתחילת, ואיך גם בנדונו שלפי אמרת המומחה אם יוסיף יון על שיעור המוגבל יפגם היי"ש, ייל דבכה"ג שרוי לבטלי.

בנוסף לכך נוכל לצרף דעתו של הגאון הנודע ביהודה חיי"ד סי' ס' בו איסור שנתבטל בשיסים חשוב הוא לבדיעבד ומוטר. וכך פסק הגאון ר' בנימין אליהו קנטור זצ"ל אב"ד סקלוב והובא בספריו שו"ת חלק בנימין ח"א סי' לד וכן הובא ג"כ בשוו"ת הרמ"ץ או"ח סי' כח ועייש. ואפשר עוד להוסיף מה שהובא בספר אמרי בינה סי' יד אשר אליבא דכל הראשונים, דבר שכבר נתבטל בידי נוכרי אין שום איסור לקנותו.

וחמותי ראייתי אור בדברי הגאון ר' מרדכי בריסק זצ"ל היי"ד, אב"ד טשנד והగיליל אשר היה מגודלי פוסקי פולין נאסר יחד עם משפטחו במחנה המשמدة אבל השair לנו ברכאה את ספרו החשוב שו"ת מהר"ם בריסק חלק בסyi פט ושם פסק שיש לחלק בין עשה של ישראל וגוי בביטול איסור לתחילת, ובכן אם זה שיק לגוי אין לחוש בזה כלל ומוטר לקנות לתחילת אצל הגוי אפילו דבר שישראל אסור לבטלו.

בספרו שם דן האב"ד טשנד, מהר"ם בריסק זצ"ל, על אודות מפעל של ריבעה תפוח, והוא שמביאים תפוחים אשר כולם מוחזקים בתולעים, וمبשלים אותן מטעם מיניהם וניחיו למים, ואחיב מערבים בהם הסוכר, ואח"כ מסננים את המשקה, למען יפרדו הגרעינים והקליפות, ושוב מבשלים את המשקה. השאלה שעומדת להיות כי כל אותן תפוחים מוחזקים שהם מותולעים האם יש בפריות כדי ביטול התולעים וגם האם מועלם הביטול וגם האם מותר לבטול, והעל הגאון שם בארכיות גדולה ודין רחוב, ובסעיף ג' שם בתשובתו כתוב עוד: "באשר האם מותר לבשל הפירות הללו בכוננה כדי לבטלים מאיסור תולעים שבתוכם, הנה לכארה נראת שמוטר, שהרי אין כאן עיקר כוונתו לבטל וכదמיין בסימן פד, לענין דבר שיש בו נמלים שמהתקח הדבש אף שנוננים טעם, מ"מ אין כוונתו לכך. וכן כתוב התירומת הדשן סי' קעא כתווחן המותולעים אין כוונתו לבטל, אך בשוו"ת רעקב"א סי' עז פפק בזוה, דהה בדבש להכין שרי כיוון שתכליית החיתוך להפריד הנמלים מהدبש ולהשליך האיסור וממילא נפלט הטעם, אמן לא כן כתווחן החטים עם התולעים הרי מערב האיסור עם ההיתר. ואיך אמר מעתה בנ"ד שאין מכון להפריד, וגם ספק ליכא כיוון שהפיריות מוחזקים בתולעים ואין זה כל בוגדר הספק, שאפשר שכחה"ג אסור אפילו בגין מכון לבטול, וחוץ מזה יש כאן עיקולי ופשיiri לשיטת הטו"ז סי' צט סי' ק' ובס"י קל סי' ד שאין מתחכו לבטלו לא שרי ריק בגין אחר. אבל בנ"ד הרי יש בידו לבורר את הפירות (התפוחים) ויבשלם אחרי הבדיקה, ויש לדבר ע"ז הרבה, ועוד כאשר המפעל הוא של גוים הרי בכלל אין לחוש כלל, ומוטר לקנות לquentialה אצל הגוים דבר שישראל אסור לבטלו, עיין בשוו"ת שם אריה או"ח סי' ח' ועיין בדרכ"ת סי' קח אות כי שהביא חבל נביים מגודלי הפסקים שמתירים בכחה"ג "

והנה לפני שנסים את הדיוון הזה נביא לכך שלושה עמודי הוראה אשר דנו בדיון של גליצרין מן החוי ומכל הטעמים שהזכירנו התירו אותו, ואיך שב"ה יש לנו כאן כו"כ צדדים מרווחים להיתר אף לquentialה, אמן לא נוכל שלא להביעם כי חשובים הם.

הנה על אודות תרופה הנקרהת ברגני ואחד הדברים החשובים שיש בה הוא הציר המרכזו שמוסכאים מן הכבד שאינו כשר ונשאל ע"ב הגאון הרב אליעזר ואלדנברג זצ"ל האם תרופה זאת מותרת בשתייה. והעליה בספריו שו"ת צץ אליעזר חייו סי' טז שהרי הנה כששותים הציר של הכבד בלי תערובת יהיה קשה לשבול הטעם הבלתי נעים, אי לזאת נקרה זה נוטן טעם לפנים, או אצל ממשו אין אומרים נוטן טעם לפנים כי אם צרייכים נפלט מאכילת כלב, ואת"ל לא אמרין בכהאי גוונה נוטן טעם לפנים אולי דין זה נקרה שינוי צורה, כי באממת מוצאים רק חלק מהכבד, דהינו חלק שהוא נמהה או נמס כשמערבין אותו באלווה ובגليسרון, וכן אולי אמרין שזה נשנה ואין זהبشر. גם על גليسרון עצמו מסופק אני שהרי עושים אותו משומן נבלות, אלא שגם אצל גليسרון אולי יש לומר נשנה כיון שהשומן משתנה ע"י שמערבים עם השומן דבר אחר ואז משתנה השומן לגليسרון, שינוי יסודי, שינוי חימי. והרי ידוע שכasher שינוי צורה בא ע"י פעולה הרכבה חיונית עם מני היתר המהפקת הכל לפנים חדשות הרי למ"ע ידוע דליך בכחה"ג משום יוצא מן הטעמה, ואחרי

שהביא אריכות דברים מדברי הופשטים ראשונים ואחרונים שכבר הזכרנו לאורך כל התשובה, הוסיף "ובחPsi בספרים מצאתי בספר נפש חיה או"ח סי' רטו שדן בכך שאלתנו, ואחרי שמביא דברי הר"ר יונה הנ"ל כתוב זו"ל: מזה יש למצוא סעד להתר לחולת מאכלים שנעשו בדרך כימי מהרכבת יסוד דבר האסור עם שאר דברים שנשנה מהוויותיו ויש לדמות זה למש"כ הרמ"א יו"ד סי' קנה סי' דמותר לשורף שraz או שאור דבר איסור ולאכלו לרפואה אפילו חולה שאין בו סכנה. ויעין בפתח' שאותה שנגה העולם היתר לאכול ולשתות דם הנקרש ונתייבש מתיש שקורין באקסבלוט שנטיבת בחמה אף לחולה שאין בו סכנה כיון שנטיבת כ"כ עד שנעשה בעז ואין בו שום לחולית אין בו איסור כלל וכמ"ש הרמ"א יו"ד סי' פז סי' בהגה בעור הקיבה. והנה בהרכבה כימית משתנית יותר מהתיישות כי נעשה עצם אחר, עיין להרמב"ס יסודי התורה פייד ה"ב הארבע יסודות שנערבו ביחד וישתו כל אחד מהם בעז העירוב עד שימצא המחבר מארבעתן איינו דומה לאחד מהם כשהוא לבדו, וא"כ הרכבה כימית שטפרדת מקודם ע"י הכימיה את היסוד השומן מהתיקת טריפה אין זה דומה למיין הבשר כי הוא נשנה בעצמו.

וממשיק שם הגאון הצ"י: "בכאן אנו באים נקרא זה נוון טעם לפגמים בהיותם חיצר של הכבד ביל תערובת קשה לסבול הטעם הבלתי נעים, או דילמא אצל ממשו אין אומרים נוון טעם לפגמים כי אם צריכים נפלט מאכילת כלב. ולפענ"ד נראה דשפир יכול להחשב דבר זה מה שהוא נוון טעם לפחות אף שהוא אצל גורם חשוב בצדוד התורת לקיחת הרפואה לחולה שאבאים. ובכדי שלא נctrיך להאריך הרבה עתיק בזה מדברי שלשה פוסקים מפורטים מה שמסכימים בקשר לכך. הנה הגאון המנתחת כהן שער התערבותות ח"א פיט מבאר: דהיכא שהאיסור בעין יש הפרש לעניין הדין בין אם האיסור פגום מעיקרו או היותו פגום אחר שהוא משובח, כי אם האיסור פגום מעיקרו מכברים שקצץ ורמשים הנה הם אסורים מן התורה, אבל האיסורים המשובחים שנפגו ונסרכו הרי הם מותרים מן התורה באכילה ובתנאי שנפגו ונסרכו כל כך עד שאינם ראויים למأكل אדם ואז פקע איסורה מינימיהו, אבל אם נפגו קצת וудידי ראויים למأكل אדם עדין אסורים מן התורה, ודבר זה נלמד מן הנבילה שאמר בה הכתוב "לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תננה ואכליה" נבילה הרואה לגר לאכילה אסורה הכתוב, אבל אם נסרכה עד אינה ראויה לגר הרי היא מותרת, וה"ה לכל האיסוריים המשובחים שאם נפגו בשיור הזה הותרו שהרי לא אסרם הכתוב אלא כשם משובחים. השני הלא הוא הגה"ק בעל הczma'ן זדק בפסרו פסקי דין יי"ד סי' קג שפסק, אשר נוון טעם לפגמים מותר מדאורייתא אפילו גוף האיסור ממש, ע"פ שעומד בפני עצמו ולא נתערב רק שנגום עד שאינו ראוי לאכילת אדם, ואף על פי שהכלב יכול לאכל, וכן חשב אוכל לעניין טומאת אוכליין, אבל לעניין איסור אכילה כל שנפלט מאכילת אדם חשיב עפרא בעלמא ומותר באכילה וילפין לה מנבילה. עיין שם בציוני המקורות מש"ס ומפוסקים שמצין לכך.

השלישי הגאון החות דעת יי"ד סי' קג סק"א העלה דמדברי השו"ע והפוסקים מוכח דכל איסורים אפילו בשר בחלב וכלי הcars מותר נוון טעם לפגמים, ע"פ שאסוריין בשלא כדרך הננתן, מושם דעתלים לפין מנבילה שאינה ראוי לגר, אבל כشنסרת גוף האיסור, פקע שם האיסור מכל וכל, מקרה אחרינא דבלה, שאירר לגר אינה נבילה ואפי' חזר ותיקנו בדברים המתבלים שרי, כבר פרח האיסור מיניה ונעשה כעפרא, ואיינו חוזר לאיסורו, ואף דבנטלי"פ אסור בפוגם ולבסוף השביח, היינו מושם דאיינו רק פגם כל שהוא ולא יצא האיסור מאייסורו ורק שאינו אסור התערובת. אבל כשוגר האיסור נפגם לגמרי עד שיצא מאיסורו איינו חוזר לאיסורו, והוא נלמד מקרה דבלה שא"יר לגר דע"כ קרא איזטראיך להיכא שתיקון להאיסור. למדנו מדברי שלשות הרוועים הנ"ל דנוון טעם לפגמים גמור עד שאינו ראוי לאכילת אדם, ולא צריכים שיפסל גם מאכילת כלב, מותר מדאורייתא אפילו בגוף האיסור ממש וכשהוא בעין, והאחרון הגאון בעל חוו"ד הכביד, לאשミニינו שאפי' חזר ותיקנו בדברים המתבלים בכל זאת שרי מושם שכבר פרח האיסור מיניה, ואיים לפיז' דzon מיניה לנידונוadam תמצית דם הכבד בפ"ע כ"כ פגום עד שאינו ראוי בפ"ע לשתיית אדם פרח האיסור מיניה והוא אף שוחר ומתקנו עם תערובת מינים איינו חוזר יותר לאיסורו. ובנוגע لما שאנו מדברים כתעת לעניין מה זהה נטלי"פ יש לציין עוד לדברי שוו"ת אחיעזר חי"ד סי' יא שכותב, דנראה לדון בפעולות הכימיים המבדילים כל מרכיב וモוצאים כח אחד כמו מיצ' הקיבה הנקרה פעסין ואף שבודאי נראה שבעל איסור תורה כל כח איסור שבו אסור כמו חלק מן האיסור מ"מ כיון דאי אפשר להוציא את הכח רק ע"י שתיבש וופגם האיסור דינו כפוגם, ואע"פ שע"י תחבות כתמיות ותערבות דברים אחרים יהיה הטעם שבו משובח, מ"מ זהו בפניים חדשות באו לבן, ודמי למוסך לפי טעם הרץ מושם דנפוגם תחלה, ע"ש.

אשר ע"ג מסיים הגאון הצ"י: "לאור כל האמור יוצא לנו שמותר גם להשתמש בגליסרין באשר שגם הוא משתנה מעצמו ע"י הכימיה בהפרדת יסוד השומן מהתיקת הטריפה ומשתנה בהרכבתו הכימית מצורתן הקודמת, ושיכים בו איפוא מצדדי ההיתר שצדדנו בדברינו. ורק היהות שניתנו להציג גליסרין כשר, עדיף מן הצורך לחזור ולהציג גליסרין הקשר אם הוא נמצא במנצא במוחוזו". מדבריו למדנו שמעיקר הדין גליקרין מן החי היהות כי משתנה היא מעצמותו ע"י הכימיה ניתנו להתייר כי פנים חדשות באו לבן.

כמו כן נשאל הגאון הרדי אש חלך ב סימן כא על דבר האם יש להתרה שמן יבש כדי לערכו במרגרינה, ושם זה נעשה בעיקרו מצמחים בכליים כשרים, אבל מעربים בו מעט גליקירין, והגליקירין נעשה על ידי תערובת של שמן בשן נבללה וטריפה, והוא מעט מאוד ובטל בששים, והגליקירין אינו דבר המумיד, כי הוא ניתן רק כדי להפיג חמימות הבישול. ועוד, חלק השמן שבגליקירין ושבגליקירין במרגרינה אינו אפילו אחד של מיליון קליקים. והשאלה אם יש בשימוש בגליקירין מושם מבטל איסור לכתילה.

ענה על כך הרדי אש, כי בדומה לשאלה זאת נשאל הגאון הנודע ביוזה מהדו"ת יו"ד סי'נו לעניין יי"ש שנותנים לתוכו בשן נבללה וטריפה כדי להעביר קיטרא ולהפיג חריפות היי"ש, וחשש השואל, שהוא אינו בטל מטעס דבר המумיד דאיינו בטל אפילו באף, והשיב לו, שאון זה דבר המумיד, אך הרבה הוא בא להחליש כח היי"ש, ולא נראה מумיד אלא שאור שביעסה שבלא שאור אין העיטה מחייבת, וגם לא שיך כאן משום מידי דיבידי לטעם. וגם בנידונו דינן כן הוא. והנה בדיון אין מבטילן איסור אם לא נתכוון לכך, מותר עיין בשוו"ע יו"ד סי' צט סעיף ה ובש"ק שם ואולם כבר כתוב הנו"ב שמה שהתרה הטור או"ח סי' תנג להתרה תערובת של חטין נשוכים ואין לחוש משום אין מבטילן איסור לכתילה, שהרי אינו טוחן כדי לבטלן, וזה דווקא הטעם, שהוא כבר מעורבן אלא שהוא ניכרים ועיי' התחינה הם מתבטלים, אבל לערב בידים, אפילו אם אין כוונתו לבטל רק בשביב צורך אחר, אסור. אולם כל זה הוא אם המערב הוא ישראל, אז בודאי אסור, אבל בנידונו דינן, שהמערב הוא עכ"ם, השאלה היא אם מותר לישראל לאכול מתערובת זה שעיטה העכויים. ודבר זה תלוי אם העבריים עושים זאת בשביב הישראל או לא. והנה, בבית חרושת גדול בודאי לא שיך לומר שעיטה זאת בשביב ישראל. אלא שהגאון רע"א הגהות ליו"ד סי' צט כתוב בשם הרכיב"ש, שם ביטל סתם בשביב מי שיקנה אסור עיין שם, אמן המהרש"ל והט"ז חולקים ע"ז. ועוד יש לומר שגם שאלת השם ליו"ד סי' צט כתוב בשם הרכיב"ש, שם הבהיר טעם שנטען לא יכול לחשוף להתרה לישראל. ובנוסח ראה הננו"ב מהדו"ק בס"י כו בדין של חלחופית של דג טמא הנקרא היין – בלזין, ושם פסק להתרה מטעם שנפסל לחשוף להתרה. ומטעם שיש לדמותו לכלי שדרכו להשתמש בשפע. וכל התעמים שייכים בנידונו דינן. ועדיף מנידונו של הננו"ב לפיה שגליקירין נחפק לחומר אחר עיי' פירוד חמץ. ועיי' בשוו"ת אחיעזר יו"ד סי' יי"א שדן בזה בהרחבה, ואין לכפול את הדברים, וכל מה שהעללה שם שיך ג"כ בגליקירין ובכך יש להתרה, עכ"ל.

וחחות המשולש לא במרהה ינתק, הלא הוא הגאון מהר"ם פינשטיין זצ"ל, אשר התייר את הגליצרין והביא זאת בספרו אגרות משה יו"ד ח"א סי' סב והוא על אודות מה ששאל אילן מוהר"ם פינחס טיץ זצ"ל אב"ד עלייזאבעט, על אודות יי"ש בלענדען שמכנים שם תערובת גליקירין, וכותב שם האג"ם: "הנה גליקירין הוא דבר שאינו נו"ט כלל וגם הוא רק מעט ולא ניתן לטעם אלא כדי שיהיה קל לבולע, וכדומה לעוד דברים שאין שיך לטעם. וגם הרבה פעמים שלא נשאר כלום מגליקירין מהי"ש גופיה. ולכן חווין שלא חששו כל הרבנין שבמדינה לאסור זה וגם הא כמעט כל ישראל שבדיניות אלו שתו זה, וחווינו לומר שעשו איסור, אלא הוא כדברתי שמדינה מותר, ואם אין נביאים בני נביים הס".

העולה מדברינו להלכה ולמעשה, אשר מדינה ומדיינה ככתבה ועם ועם כלשהו אשר המשקה הקוקה קולה נמצא בעירו, הנה בלבד המקומות בעולם שיש כשרות על המשקה, וכן בלבד המדיניות שהרבנות או הב"ד ביריר ויודע בבירור שהגליצרין הוא מן הczומח, אלא אף במקרים מסוימים שהדבר לא ברור ויש אולי חשש שהגליצרין שם מן החי, הנה עיים דברינו ועימם המינון של הגליצרין וכל צדי ההיתר החשובים שנכתבו אין שום חשש לשותות משקה קוקה קולה באשר הוא, והדברים הם ברורים.

והנה עוד שאלה עמדה על הפרק על אודות כשרות משקה קוקה במקומות שאין כשרות או במקומות שאין לנו גישה לדעת מהם רכיביו, והוא על אודות אחד מרכיבי צבעי מאכל שיש במשקה, אשר לטענת כמה רבנים יש חשש שבצבעי מאכל הנמצא בקוקה Cochineal , Carminic Acid והוא צבע מאכל שאינו כשר המוכר בשם "כוכיניילו או יקרמין" או בשם חומצה כרמינית ובלועזית E120 והוא צבע מאכל אדום המוכר לפי הקוד E120, והוא צבע מאכל שמופק מבibili חיים אסורים, הינו שהוא מופק מכינים.

הו ידוע כי צבע המאכל נועד להעניק למאכל מראה רענן ומושך, ולעתים גם לחפות על פגמים. מתחילה נהגו יצרני המזון להשתמש בחומרים טבעיות שהופקו מפירות, מירקות ומשרצים. עם התפתחות התעשייה המודרנית, פותחו חומרי צבע מהחומרים סינתטיים כגון נפט ופחם, שמחירים זול וצבעם חזק יותר, וכולם כשרים, כי אין בחומרים סינתטיים שאלות כשרות. אמן ידוע כי בין צבע המאכל חומצה כרמינית E120 המניבה צבע אדום ומופקת מכינים אסורה היא לאכילה.

תהליך ייצור צבע מאכל זה הוא לשם הפקט צבע המאכל יקרמין" או "כוכיניילו מגדים לשם כך חרקים מסוימים על צמחים הנקוטוס מייבשים את גופותיהם של נקבות החרק, טוחנים אותם ומוסיפים חומרים כימיים ומרתקחים. אחורי הבישול מסננים את הצבע

המתකבת ומוסיפים חומרים כימיים ומרכזים את החומר. אח"כ מייבשים שוב את התרכיז וטוחנים לאבקה, וזהי אבקת הצבע
מאכל אדום E120.

מי שעורר נושא זה הוא הגאון ר' אשר אנשיל קרויז צייל אב"ד ראנפערט, ומפלנים אב"ד בואנוס איירס בארגנטינה, והובא בספרו בירור הלכהאות כגעמי לב וכען והוא כותב "כן הוא הדבר בהרבה מאכלות ומשקאות שהתרגולו לאכלם ולשתותם בדמיון של שר, ובמו משקה הקוקה קולה ששתו לפি הרגלים וישנם עוד כיום הרבה ששותים את המשקה הזה מתוך הדמיון הכלול שהוא כשר. וראיתי בספר מרבית אחד ששימש ברבנות באוთה העיר, שהמשקה הזה נעשה שם, והראה לדעת על נכוון שהקוקה קולה נעשה בתערובת דם תולעים עם עוד תערובת דברים כימיים. ואני שואל מי הוא היהודי שהיה שותה דם תולעים, וכי יעלה על הדעת מישחו שיאמר על זה שהוא כשר אף אם נניח שיש עליו איזה הקשר מסוימת רב מכשיר ברגילו כאן, אז פסקו מלדקדק, והכל מכנים המשקה הזה לבתיהם ולפיהם לא מורה כלל מיום הדין. הנה יש לומר שכונתו "תערובת דם תולעים עם עוד תערובת דברים כימיים", היא על אודות הצבע מאכל אדום E120.

מה שלא כ"כ בדורו מדבריו, האם הוא התקוו שנתנו הקשר על הקוקה קולה, על אף שהשתמשו בצבע מאכל הזה, ועוד לא ברור ממי הוא שמע או ראה את זה, "ויאת שמו לא הגיד לי והוא פלאי", וגם באיזה ספר הוא ראה "מרב אחד ששימש ברבנות באוותה העיר שהמשקה הזה נעשה שם", הרי ממה שידיוע הרב ששימש ברבנות הקוקה קולה נעשה שם (בעיר אטלנטה בארה"ב) זה הגאון הרב טוביה גפן צייל, רבה של אטלנטה, וחבר אגודת הרבניים דקנדה ואראהייב, והוא היה המשגיח הראשון שנחשה לנושחה, והוא אכן כתב תשובה בנושא וחובאה בתקילת דברינו והוא מודפסת בספרו "קרני היהודי ושם מורייס" והשניה זה הנזולי העשו מימי דגן ובעיתוי לענין חמץ בתרכיז הסודי הראשונה זה הגליצריין מן החי שקרה אותה בשם "מוריס" והשניה זה הנזולי העשו מימי דגן ובעיתוי לענין חמץ בפסח אותו קרא "הניגרון" אמנס אין שום זכר ולא הזכיר בתרכיז הסודי צבע מאכל אדום העשו מדם תולעים שאותו מבון היה אוסר, ומה דרוש להחליפו או להיסירו, ורקה לומר שחייו גאון ויר"ש כמו הרב גפן צייל היה דרש להחליף רק את הגליצריין והנזולי החמצן ומשאיר את הצבע אדום העשו מדם, ונוטן בשנות על אף זאת, ועוד שידיוע שככל מעשיו של הרב גפן היה לתקן את הנעשה כאשר כל עם ישראל היה שותה קוקה קולה, וכך כתב בתשובה שבמעשה זה שנייה את הרכיבים ניתנו לשנות את המשקה למחדרין מן המחדרין, ועוד שככל מעשיו בבדיקה ובהשגחה נעשתה שלא ע"מ לקבל שכר, וכפי שידיוע שעד יומו האחרון סירב לקבל כסף על ההשגה נתן על משקה "קוקה קולה", אך לא חיפש להקל או שחייו מתוך לחץ לא כ"כ עמד על נושא של הצבע מאכל האדום העשו מדם רק האסור, אלא קרוב לומר שהה שלא עמד על זה הוא כי אכן צבע מאכל מסוג זה במשקה הקוקה קולה, ומה שנאמר לר' קרויז לא כ"כ מבוסס הוא. וננה צריך לדעת שכתב הרב קרויז הוא משנת תשכ"ב כאשר עדין היה הצבע מאכל זה שימושי מאד, הנה היום וכי שנסביר זאת בהמשך צבע מאכל זה מוגדר כלא בריא כל ובהרבה מדיניות מחיליפים אותו בצבע מאכל אדום אחר, כי מצאו שהוא לא בריא וכ"ש לא בריא לנוף בצהורה תדירה. יש אפילו מדיניות שההורידו אותו לחלוון. אצלנו בבד"ץ איחוד הרבניים למחדרין בקשו להשתמש בצבע מאכל אדום שנעשה מצבע של הסלק והוא דבר טבעי וכמובן כשר והוא מאד איקוטי.

בשאלה ששאלתי וגם שאלו לחברת קוקה קולה האם הם משתמשים בצבע המאכל של המשקה של הקוקה קולה בצבע מאכל אדום E120 הם ענו לנו באופן ברור מאד ולא בשום פנים" וזאת מכמה סיבות: מצד הבリアות ושיהיא מוגדרת כצבע מאכל שלא ממולץ וגם מסוכן. ועוד אם שותים הרבה מהמשקה ובאופן תדייר לא בריא לגוף ללבול הצבע מאכל הזה, והרי המשקה קוקה קולה שותים אותו מיליארדי אנשים בעולם בכל רגע ורגע. ועוד זאת שיש לצבע מאכל זה בעיה באלגרים כי יש אנשים שסובלים מ"אלרגיה של הקרמיין" שזה הבסיס של הצבע מאכל הזה. וכן כתבי מאכל האדומים והם מסווגים בנוסף לצבעים האדומים E-122-E-124. גם הצבע מאכל E-120 נכלל במסוכנות וזאת אף שמדובר בצבע טבעי (מופק מסוג של חרק) וע"פ הנתונים של היום הוא עלול לגרום אלרגית קשה ולגרום לאסתמה, ואני ממולץ לשימוש לילדים היפראקטיביים, ואך שימוש מרבי בהם יכול לסרطن. לכן לאור זאת מהתשובה שקבלנו מחברת קוקה קולה הוא שאין בתוקן צבע מאכל שלחים צבע מאכל E120, ובכך אם אולי היו משתמשים בו אז, ביום ברור שאינו בשימוש כלל.

עוד הוסיף לנו כי עוד סיבה שהם לא משתמשים בו, וכמו הרבה חברות גדולות בינלאומיות, הוא כי זה יגורום להפסד גדול לחברה כי לא רק אצל היהודים הצבע מאכל זה הוא אסור, אלא גם אצל המוסלמים, והשוק המוסלמי כולל מילייארד שמות אנשים בעולם, כאשר הרבה מהם אוסרים את שימושו או נמנעים משימושו.

אני בעצמי דברתי בזמןו עם אחד מאנשי הדת החשובים באירופה שיח מוחמד אל פרקוס, אך הם מגדרים ה"כושניל" והצבע מאכל שעשו מדם חרק, וענה לי כי אצליהם באסלאם הדבר הוא אסור "חראש" ואך כתבו "פאטואה" (פסק דין) במובוס ע"פ הקוראן שאסור להשתמש בו ואך עמדו בחרם על מפעלים גדולים שיוציאו אותו מרכיביו שאם לא הוא לא מוגדר "חלל". וכן בדברי המנהלים של חברת המשקה קוקה קולה נראים לנו כאמינים, שرك זה היה חסר להם שיחיה חרם של קרוב לשתי מיליוןardi אנשים בגלל צבע מאכל שאותו ניתן להחליפו. יש לציין כי בידיעתי אכן אותו צבע מאכל שהוא מושך במיוחד אצל העربים והמוסלמים ממדינות מערב כמו טוניס מרוקו ואלגיר כי הם שמים אותו בנקיק "מרגוז" שהוא נקניק חריף ואדום והוא מכנים צבע האדים הזה, מאז "הפאטואה" של השיח, הם אסרו אותו בכל האטלויזים שלהם וזאת יודע אני מקרוב כי לא פעם עשינו נקניקות ונקניק כשר למזהרין, והערבים קנו זאת מנתנו עם הנסיבות למזהרין, כי העדיפו אותו כי ידעו בבירור שאינו מכיל צבע מאכל האדים האסור, וידוע כי הם יודעים שאצלנו לא נשמש בו כלל וכלל, ולא נרמה את הלקחות, כאשר אצליהם פיהם וליבם אינם שוים, רמאים בני השקניים.

והנה הייתה כי הזכרנו סוגיה זו של הנקיינות, זכור אזכורו אסיפה שהייתה בעיר פאריז, בתאריך כ"ב כסלו תש"ע, ובה התכנסנו כל דיני צרפת יחד עם הרוב הראשי לצרפת, השתתפו באסיפה דיני שטרסבורג ליאון מרסיי ומץ, באומה אסיפה העלו על הפרק בעיתת ה"בוכיניל" ובלועזית Cochineal והוא צבע מאכל האדום המוכר לפי הקוד E120 ומשתמשים בו בהרבה אטלויזים כשרים ברחבי צרפת כדי להוסיף צבע לנקיינות ופאסטרואמי וכיוצא ב. וידעו שיש יצור של נקיינות וסלמי ופאסטרואמי שהוא מאד מפורסם הנעשה תחת השגחת בי"ד שטרסבורג זה שנים רבות, ושם הם משתמשים בצבע הזה לתות יותר צבע אדים.

והנה הייתה כי העלו הרבה ערורים על חברות המוצר, וברוב רשותם ברחבי העולם היהודי מופיע מוצר זה כאינו כשר, עלתה השאלה מה דעתינו על מוצר זה. הנה דעת הרוב המכשיר ועוד דין אחד הייתה כי הוא מוצר כשר למזהרין, אבל דעת הרוב של הדינים שישבו באסיפה הייתה כי מוצר זה הינו כשר בדיעדן, אבל אין ראיו למוצרים גמורים הנקיים למזהרין. דעתו זהה בשם בד"ץ איחוד הרבניים למזהרין, אשר כמובן שלא ניתן להשתמש בו, ועוד ובמיוחד שניתנו להציג צבע מאכל אדום שיעשה אותה פעילות והוא טבעי וכשר למזהרין. דעת הרוב אכן התקבלה בישיבה זאת, שצבע מאכל זה הוא אמן כשר אבל רק בדיעדן, אבל לא למוצרים למזהרין.

והנה לעניין הלכה, מה הנקיינות אלו והপסטורמות אלו אשר משתמשים בצבע מאכל זה מוגדרות "כשר" אבל אין ראיו להקראי מהזהרין, אף אם הבשר הוא חלק ולמהזהרין, כי ידוע שיש כמה פוסקים שאסרו מעיקר הדין להשתמש בצבע מאכל זה, ועוד כאשר ניתן להחליפו בקלות, צבע מאכל אחר כשר למזהרין. הרי הגדרת "למהזהרין" זה לא רק בחומר גלם העיקרי הזה הבשר או בעשייתו שנעשה ע"י משגיח יר"ש אלא שכמרכיביו הם אכן כשרים אלה דכו"ע בעלי להשתמש בצדדי היתר, והיות כי יש כאן שיגדרו אותו כ אסור איך ניתן להקראיו למזהרין. ולהקדים: מובה בגמרא חולין דף נייח אמר רב הונא כל בריה שאין בו עצם אינו מתקיים י"ב חדש. אמר רב פפא ש"מ הרבה הונא הוא דאמר שמואל קישות שהתליע באביבה אסורה. ופרש"י שם מושם שהתולעת מהלכת תוך הקישות הוה שורץ על הארץ. אבל התליעה בתלוש לאו שורץ על הארץ עד דנפיק מיניה ומהלך ע"ג קרכע. וכן, הני תמרה דכדא לבתר תריסר ירחיו שתאשרין. וברש"י שם, שהתליעו ואינו ידוע אם במחובר אם בתלוש, לבתר תריסר ירחיו שתאשרין. וברש"י דאי במחובר התליע לא הוה חי עד השטה. ולפי רבינו שמואל בתוס' שגרת תמרי דכרים, נמי מיררי שידוע שהתליעו ודאי. אבל לפאי פירוש רית הני תמרי דכדא לא צריך להיות שידוע ודאי שהתליעו, כפי שכתב רש"י. אלא יכול להיות דחויה ספק כפירוש הרא"ש. והקשה הרא"ש שם בחולין סיימן נ"ג דהרי לא אחר י"ב חדש השרצ' עדין נמצא ושרץ שמת אסור, וכמשמעותו לקמן בראש"י סוף סיימן סח וככתב הרא"ש שם הראב"ד דהפרוש שאינו מתקיים אחר י"ב חדש הינו שאין בו לחות כלל והוה עperfא בעלמא. ודיקי מדבר אינו מתקיים ולא אמר אינו חי. וכן כתוב הר"ן בפירושו על הר"י שאינו מתקיים אלא חזר לעperfו. וכן הוא בראש"א וברמב"ן שם.

והנה מדברי הרא"ש לא משמע שודאי התליעו אלא הינם בספק ורק דרך להתליע. וכן פירוש המעדני יו"ט שם. וכן כתוב שם בשם הרשב"א בתורת הבית, והוא שמדובר שם בספק התליעו ואסורים תוך י"ב חדש, ורק אחר י"ב חדש מותרין, מחמת הספק ממן'פ אבל מדובר בספיקן, ולא בזודאן. ועוד חילוק בין הרא"ש לרש"י, דרש"י התולעת רק אינה חייה אחר י"ב חדש, וכן כתוב רבינו גרשום שם. והרא"ש חידש בשם הראב"ד דחוර לעperfו הינו שאין שם ממשעות של אסור עליו אחר י"ב חדש. ולפאי יש מחלוקת בפירוש מימרא זו בין רש"י לבין הראב"ד ושאר הראשונים. ואם הינו אומרים דהיתר רש"י הוא רק בספיקן אולי ניחא, אבל רש"י הרי כתוב גם אס התליעו ודאי מותרין אחר י"ב חדש, והרי יש תולעת שהיא רק לא חייה. ואיך איך יתרצו הם קושית הרא"ש.

והנה המהריים שיפרשו על רש"י שרי הינו שמדובר רק מהתולעת החייה שבע"כ נתהווה רק אחר י"ב חדש, והוא שמותרת באכילה כיון שלא פירשה, ואני צריך לחידוש הראב"ד. ועל אלו שהיו לפני י"ב חדש שניים חיים, אבל הרاي עדין קיימים, יעשה להם

מוסדות מוחרן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

בדיקות צווגנים לפני הבישול כאשר"י, והמתולעים יצופו לעלה. ומשמע מלשונו דההיתר הוא רק עיר בישול ונימה. והיות ולאלו שחייבים לפני י"ב חדש אין היתר מטעם בריה, ולכן לפני י"ב חדש אסורים. ולאחר מכן י"ב חדש עיליל בישול מותרים כי מוחו מיד. ואלו שנולדו בתלוש הרי מותרים. וכן משמע לאורה מלשונו של הרין שדבר ג"כ רק בעבר ובישלן ללא בדיקה בין תוך י"ב חדש בין לאחר י"ב חדש מותרים ממש ספיס, וממשע ג"כ שرك באופן שבישלן התיר. והנה הרמב"ם הלכות מאכלות אסורת פיבת הל' טו פסק, שאם שהה פרי אחר שנעקר שניים עשר חדשائق לא יכול בלא בדיקה, שאין תולעת שבו מתקיימת שנים עשר חדש. ובגהות מיומיינות שם הביא הלשון, לאחר י"ב חדש שרי, שודאי בתלוש התליעו دائיבודם במחובר כבר היו מתיים. ולא כתוב שהיה כעפרא בعلמא, רק דלא חי כריש"ם. ובמגיד משנה שם כתוב, נראה מדברי רביינו שיכל לבשלן ללא בדיקה ולא חישין שמא פירשו או יפרשו בשעת בישול שררי לא חלק, וכן הביא מהרשב"א והרמב"ן.

הרי לפ"ז כל ההיתר הוא ע"ז בישול, כיוון שהוא נשתייר לאחר י"ב חדש מהתולעת שנטהוהו אולי קודם י"ב חדש ועתה הוא לא חי, והוא מAMIL נמות מיד בעת הבישול ובטל ואלו שנטההו אחיב בתלוש לא נאסרו כיוון שלא פירשו מהפרי, ואנינו חששין שיפרשו ע"י הבישול, אבל אין כוונתו שייכל אותם חימם עם תולעת מתה שבתוכה, אף אם היא אחר י"ב חדש, כיוון שהוא כמו שאוכל בוין עיר תערובת הפרי. וכן משמע מתשובה החת"ס סימן עז ששאל למה לא הצריך הרמב"ם בדיקה גם באלה שהتلיעו בתלוש, שמא כבר פירשו ונארים כשורץ על הארץ. וכORB שams בישלים לא בדיקה היה מותרים כשייטת הרשב"א והרמב"ן גם לפני י"ב חדש מטעם ספיס, שמא אין בהם ואם יש בהם שמא התליעו בתלוש. אבל אותם המתליעים בתלוש, והם אחר י"ב חדש לא הזכיר הרמב"ם כלל בדיקה, ורקה הרי שמא פירשו ונארים גם אם התליעו בתלוש, והרא"ש החמיר גם באלו לבדוק קודם ע"י צווגנים שיכפו לمعالה, ואח"כ יבשלם ברותחין. וכORB שהרמב"ן והרשב"א יהבו טעמא מושום דאייכא למיטלי שנימחו, והיינו ע"י הבישול, ומשום הכל לאחר י"ב חדש מותר אפילו לכתילה, והוא ע"י שימושו בתבשיל, והרא"ש החמיר יותר והזכיר מוקדם בדיקת צווגנים כלעיל. ונכנס שם החת"ס בחילוקו בין שמא התליע במחובר שלא היה לו חזקת היתר והוא כריאה שנאבהה לא בדיקה, דלא הוה להבמה חזקת היתר. משא"כ לאחר י"ב חדש. אבל ברו לנו שהחת"ס דבריו רק מבישול התמרים בספק התליעו, ולא מאכילתם בוין בודאי התליעו. ומכל הילין אין לנו עדין היתר לאכול תולעים בוין אף לאחר י"ב חדש.

וינה בנוסח זהה של צבע מאכל אדום המכונה "כוכינייל" והוא עשוי מדם חרקים, מצאנו בדברי הראשונים שיתיחסו כבר אז על אודות מוצר זה, ראה לרביינו בחיה על התורה פרי תרומה, וראה בילוקוט מען הוצאה חדשה ח"ג עמי' תתקלא"ח שביאר על התולעת שני, וכORB שיש אילנות שגדלים בהם כעדשים קטנים ובכל אחד יש כמה תולעים קטנים המלאים דם, והם לחוצים מאד זה על זה ואינם זזים ממקומן. וכשמבקעים עדשה זו מוחצים התולעים הקטנים, ונעשה כמו מרק של תותמים, והסוחרים קונים אותם ומניחים בשמש להתייבש בתומו ובאב ומחרימות המשמש מתים התולעים האלו ומתיבשים העדשים ומוכרים אותם. ושורים עדשים אלו במים ונעים איזומים כמו דם והוא הקרים, ובו צובעים בגדים וחפצים וגם שמים במrankות וסוכר. וכORB שאין אישור בהם כיוון שנעים כמו עפר, וככ"ש שאין אוכלים מהם אלא משתמש צבע שמקבלים מהם המים. ואע"פ שיש בהם פעולה כמו בשעה שהן חיים. דעו שהאשרה תורה תולעת שני באכילה הרי זה בגל הלחולות שבהם כמו שנאסרו כל התולעים, ולא מחמת הצבע שיש בהם. ולכן שמייבשים אותם הלק מהם כל הלחולות וכל האיסור והצבע שנשאר אין בו ממשות. ומה שהצבע משמח הלב אין בו איסור כיוון שאין מורגש טumo בחיק, אלא סוגלה שנעשה עצמה בלי שירגשו בה. וכך הצבע בא בעיקר מקלפת העדשים שמקבלים הצבע ע"י התולעים. ואפיילו אם מתערב מעט מהתולעים כיוון שהםוכים אותם יחד. ולאחר שנטיבבשו נעשים כעפר ממש.

וראה עוד בתשובה הרדב"ז ח"ג תתק"ט, תע"א בעניין התכלת שחרי צרך ג"כ להיות מון המותר בפיק. ומדמה אותו לרגלי הדברים שהובא ברא"ש בשם ר"ת עיין פיה يا שרגלי הדברים או כנפיהם אינו חשוב כשרץ אלא כעפר בعلמא. והרדב"ז כתוב בלשונו, כולל של דבר כל אוכל שנפסד הרבה עד שזר להיות עפר מותר. ולכאורה היה הצבע מאכל זה.

אמנם בשווית שואל ומשיב תלמידה סימן ליט כתוב על צבע שנעשה מהתולעים שצובעים בו הרוזlia, וצדד להחמיר בו לכתילה. ומפלפל שם בנידון חזותא אי הוה קטועה. והביא מהכו"פ שסובר חזותא קטועה, אמן דעתו של המנתה יעקב שאינו קטועה. והביא שם שהפרמ"ג מצד כהכו"פ אבל רק אם הדבר ניתן ע"מ לצבע. והביא בתוי"ד דהוה ספריקא דידיינן אי אמרין חזותא מילתה היא אי לאו.

וכן בשווית שורי צדק יו"ד סימן צ"ט הביא מקור הדברים מהרՃדי ריש ביצה בבלבנו בבי"ט המאכל, וכORB המרՃדי חזותא מילתה היא ונאר המאכל.

אמנם כפי שהזכרנו שיטת המנתה יעקב עדה היא, שמאכל שעירבו בו איסור כדי לחתת בו צבע ואין טעמו מORGASH, מותר, הילך לדעתו יש להתר את הצבע מאכל שהוא בא מדים חריקים אבל כבר איבד כל שמו והו כפניהם חדשות כאשר הוסיפו שם חומרים כימיים ועוד נחפה לאבקה. ואף שככל מטרתו היא להוסיף לצבע ויש לו חזותא מ"מ היהות כי אין טעמו מORGASH יהיה מותר להשתמש בו.

ויסוד דברי המתירים להיות שצבע המאכל שוחפק מבعلي חיים טמאים או נבלות הגיע לשלב שבו לא היה ראוי לאכילה, כגון שעיר יbose עד שאבד ממנו טumo, אין בו יותר איסור. וכך אותו צבע מאכל היהות כי נתיבש ונעשה בעץ ובטל מן העולם ויפנים חדשות באו לכארו. וכפי שהתר בתפארת צבי יוז' ע"ג יין שצבעו האדום חזק על ידי אבקה שנוצרה מתולעים אדומיים שיובשו ונתחנו, יין זה יהיה מותר היהות כי התולעים התיבשו בעץ, היינו בעלים כמבואר בשו"ע שם סי' ב' ברמ"א. וכפי שתכתב ב' בשם שבת' בדין עור קיבבה. וכן משמע מהש"ק קיד כא שככל מאכל שהתייבש בעץ פקע איסורו, כמובא בפתח תשובה יוז' סי' פז סי' ק' ועייש.

ועיין עוד בשו"ת אחיעזר סי' יא מה שכתב באיסור שנתייבש ונעשה כאפר וכן בדין של דבר שנפסל מאכילת לב עיין בשו"ת נו"ב חי"ד סי' קו ובמהדורת חי"ד סי' נז ועייש.

ובדעתות המתירים ניתן לראות שכך נוטה להקל הגאון היביע אומר ח"ו יוז' סי' וזה על דבר מה שנשאל על כשרות קפה שמערבבים בה חומר אסור שנעשה מאבק נבלה וטרפה ו מבחמת טמאה, ומסתמא יש בקפה יותר מששים לבטו, וגם נתרבר שאין בקפה שום טעם איסור כלל. והרי לאורה יש לדון אם מותר לכתלה לknotta קפה זו מן הגוי, אף שתערובת האיסור בטלה בששים ואין בה טעם איסור כלל. לפי מי"ש בשו"ת הרדב"ז ח"ג סי' תקmoz ז"ל: ולענין אם מותר לקנות מן הגוי דבר שנתבטל בששים, הדבר ידוע הוא אסור, שבשעה שלוקחו מן הגוי הרי הוא כאילו מבטו לכתלה, וכייל אין מבטליין איסור לכתלה, ולא התיירחו חכמים בביטול בששים אלא בדייעד מושם הפסד ממוני, אבל לקנותו מן הגוי חשיב לכתלה ואיסור. אולם ראה בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג סי' ק"ס שנשאל אודות נכהה שעכו"ם רוצה להאילו לרופאותו דבר טמא, והשיב, שאפירilo במקומות סכינה כה"ג אם אין הרפואה ידועה איסור, כיון דחויה דרך הנאה. ומ"מ אם כבר ביטל העכו"ם את השרצ ע"י תערובת באופן שנתבטל בששים מותר, ולאחר על פי שהעכו"ם ביטלו לכתלה, כיון שלא ביטלו ישראל מותר. ומוכח של שגענה ברשות הגוי שלא בצוויו ישראל לא השיב לכתלה אלא דייעד. ואך שייל' דשאני התם דחויה לצורך רפואי. מ"מ מסתומות דבריו ממשען שכשאי הביטול נעשה עיי' ישראל מותר בכל אופן. וכן כתוב בפשיות בשו"ת קול אלהו חיב חי"ד סי' ב' שככל שנעשה בידי הגוי לא מקרי לכתלה אלא כדייעד, כמו"ש הרמי"א סי' קכב סי' ו' וכן דעת מרן השו"ע סי' קיד וכן אמרו בגמ' ע"ז דף לט ע"ב דבש למאי ניחוש לה, אי מושם גיעולי עכו"ם נטלי'פ' הוא. ואם איתא דלקנותו מן העכו"ם מקרי לכתלה הא קייל' דנטליים דוקא כדייעד שרי, אלא ודאי דהא נמי דייעד מקרי. גם בשו"ת נודע ביהודה מה"ת חי"ד סי' נו כתוב בפשיות שהקניה מן הגוי דבר שיש בו איסור שנתבטל בששים חסיבא כדייעד ומותר. אלא שעיקר ההיתר נרא שכך שאבקט האיסור עפרא בעולם היא, ואני רואיה לאכילה כלל, ובטרם שנתערבה בקפה, בטלת מתורת איסור, אין לחוש בזה כלל, כמו"ש הרמי"א סי' פז סי' יי"ר קיבבה שנתייבש בעץ ואין בו שום לחוליותبشر, מותר בחלבוי. וכן העה בשו"ת תפארת צבי חי"ד סי' עג בדין תולעים אדומיים שמיבשים אותם וצובעים בהם משקם, שהדבר מותר, הילך ניל' להתריר בכך שכך של הקפה לקנותו מן העכו"ם לכתלה.

ובאמת יסודי ההיתר הם דומים לכל הרכבים שהזכירנו שזה יהיה גליצין מן החיים או גליתן מבהמות נבלות וטרפות וכן הדין ב'כוכיניל' העשי מדים תולעים וכל כיווציב בדבר היתר שמערבבים בו חומר אסור שהיות כי עשו להם שינוי לחולוטין כגון עיין ביש אן שנחפכו בעלםא והורידו מהם כל האיסור כי משתנה היא מעוצמותו ע"י הכמה ניתן להתריר כי פנים חדשות באו לאן, ובנוסף במילויו שנעשה עיי' גוי אפירilo שישאל הנה מהם.

ו. והנה מה שהביא את ידידי הדין משטראסבורג שליט"א, לתת כשרות למחרדרין בנקיות והפטוראות אלו שמכינים אותן עם צבע מאכל אדום העשו מ'כוכיניל' שהוא צבע מאכל B120 הוא, כי ממשיק הוא בקבלת שהיתה לפני הרבה שנים, ע"י קודמיו דיני שטראסבורג, ובכך הנקיות והפטוראות המיוחדות לעיר שנקראות אף בשמו של העיר "נקניות של שטראסבורג", וכן שני המפעלים היהודיים שקיימים בעיר שטראסבורג זה עשרות שנים היו משתמשים בצבע מאכל זה לתת את החזותא שתהיה אדומה מבrikha. ואכן היו עושים זאת אף לכתלה והוא מגידרים זאת למחרדרין ומשם התפרסם העניין בשאר האטולים הכספיים בשאר ערי צרפת.

ואכן קיבלה זאת, ניתן למצוא אותה בשו"ת קניין תורה ח"א סי' קיד אשר שם הגאון אב"ד שטראסבורג הרבה אברהם דוד הורוויץ צ"ל מביא בספרו שם, את ההיתר על דבר המשעה שהיא אצלו לפניו שישים שנה בזמן היותו אב"ד שטראסבורג וממונה על הכשרות שעיר, בימים אלו ביקרתי בבית חרושת למיini תבלין הניתנים בתוך הסלامي וכאשר חקרתי על צבע האדום הניתן בתוך הסלאמי להאדימו

שיהיה נראה כבשר אדום ויפה, נשתוממותי על המראה שהביאו לפני גдол זובבים יבשים ו שחורים למאות, והסבירו לי שאלה באים מי קאנאריע שבספרד שגדלים זובבים אלו לרבות, ומתייטים אותם ע"י המשמש החמה מאד שם, וככה מתיבישים עוד על המשמש זמן הץין, ונשלחים לאנו ובפה נתנים דק ממש בקמוך ואחיב ערבי קmach הזה במים לערך כייה ולג רם בליטר מים, ומוסיפים קצת אלכלל למען ימודרים ובם, ומהז ניתן מעט מאד לתוךبشر הנתן לסלמי ואופשניט לחזותא אדום ויפה, והענין נוגע להפסד גдол כי בלא זה יפסיד כל קונו.

ועל שאלה זאת העלה להלכה הגאון אב"ד שטראסבורג צ"ל יהנה משוייע יו"ד סי' קז מבואר, שאין פליטת דברים אלו הפוגמים אונסרת, והביא בדרכי תשובה שם בס"ק כו' בשם המים שאיפלו אין רוב היתר נגד כל האיסור, ואפילו אם לא זרכ גוף האיסור מtopic, יהיה מותר, ובמקולין נוטנו רבע ליטר מצבע זה בתוך מאה ק"ג בשער, אמנים אפילו הכי קשה הדבר, לערב לכתילה איסור אפילו מיעוט זהה, ויש לצדך שאין כוונתו בביטול האיסור רק לעשות חזהותה ומראה יפה, כי הטעם מהז בלאו הכי פגום מאד, ודיננו כרגלי הדברים המובה בס"י פד, וראה גם לנו"ב סי' קו לעניין הוונבלוזון שמייבשין ומערבין לתוך המעד, והוא משלפוחית דג טמא, והרי אין כוונתו לבטל האיסור ואין היתר רק אם נתערב כבר, אבל לא אם רוחצה לערב לכתילה, שהוא לא ניתן להיתר. ועם כל זאת בסוף התשובה שם כתוב להתייר, שהרי אין כוונתו לערב רק להציג המשקה ולמן מותר אף שהוא מערב לכתילה, והביא עוד צדדים אחרים להיתר וראה שם. ובנדון שלנו יש עוד היתר גдол והוא מדברי הרשב"א סי' צט בדבר שדרכו להשתמש בשפע תמייד, ולא שייך כלל לחש של הנובי בנדון שלו שלפעמים יתרמי שישתמש במועט כموון לבקי, ובഫס' גдол כזה שא"א לעשות הסלامي בלא צבע זה שאין מי שיקנהו אויל הוי בשעת הדחק וכדיעבד. וגם בעניין החזהותה דינימה שאינו בטול ג"כ לאו מילטא היא, וכדעת הטוויז סי' צח סי' קיא שנראה שדווקא בדבר שיש בו טעם אינו בטול ע"י החזהותה, אבל בדבר הפגום שטעמו אינו אסור לא יוסיף לנו גם החזהותה שום דבר, ועיין בסימן קיד ברמ"א סי' שריגלים למשמעותו והכלים בשמון חזיר אין לחוש, שהוא נוטן טעם לפגום אף שכנראה הוא עוד חזהותה. ועיין בפתח"ש סי' ג שבנותן טעם לפגום ולא נעשה כן לחזהותה כי האי דשם לבן ולצחצח הפולני ודאי שלאו מילטה הוא.

והוסיף עוד הגאון צ"ל: יהנה כשנוסיף לדברינו כך שלפי הפריית המובה בשפ"ד סי' פד סי' קד אשר תולעת שעברה עליה יותר משעה חודשים אחריו שמתה נועתה היא עפרא בעלמא והיא מותרת. ואיך בנדון דינון הרי כבר עברו יותר משעה חודשים מעת שהובאו לאנו, ואפילו לשיטת הפרמ"ג שחלק עליו ומציריך דוקא י"ב חודשים, וכן דעתו של הכתב סופר יו"ד סי' מו' המובה בדרכ"ת סי' יי' הנה מצאנו שהביא שם סי' קז בשם שוו"ת משה ידבר, שאם היא מתה מלאיה חוזר להיות עפר אחר ששחזה חודשים, והביא סמכין מדברי הגמ"ג בחולין לעניין עור, שיש חילוק בין בהמה שמיתה מלאיה או שנחתה. והרי בנד"ד הרי היא גם נשחתת אופן מיתתם של אותן זובבים דמייתתם ע"י חום המשמש ממיתה מלאיה. ועוד כאשר יש ספק שאפשר שכבר עברו עליהם י"ב חודשים, ועוד ראה בשוו"ת שואל ומשיב תלמידי המובה בדרכ"ת סי' קב סי' קל על דבר צביעת היין שרף רואזלייע בצעב הנעשה מותעלים, ובדרכ"ת הפק דבריו בהעתקה, ושם הכי אינה שמקודם כתוב שקשה בעניין לצבעו היין לכתילה, שהרי כעושה סייס בידים, אמנים בסוף תשובתו סיים, שכיוון שאחר י"ב חודשים התולעים מותרים, איך אין שוב ניכר האיסור, שدلמא הוא אחר י"ב חודש. וכן המהרש"ל צידד להיתר זה.

עוד צידד הגאון הקני תורה, שכאשר נוסיף על כך שבndoון שלו שמדובר מזובבים שהם פגומים יותר מאשר התולעים וזה את לשיטת כמה פוסקים, הנה אויל יש לצדך להיתר. ועוד זאת מנחת יצחק שער עליון י"ד סי' צט וסי' ק אודות דין המשקה רואזלייע ושם צידד שאם הצבע יבש כ"כ עד שנפרק בצפורה, יש לדון שודאי עברה שנתיו ויש להתייר, והביא שהזובבים פגומים מעיקרא ולמן יש יותר קולא בהם. ובסוף תשובתו העלה הגאון אב"ד שטראסבורג שאל זו את לידידו הגאון אב"ד מאנשטיין הגר"י וויס צ"ל והעיר לו מדברי הפת"ש סי' פז סי' ק כ בשם התפארת צבי שבתולעים האדומים שמייבשים אותם וצובעים בהם משקה של יין שמותר ג"כ מטעם זה. אשר ע"כ יש כאן כמה צירופים ועם כל זאת מהראוי לדקדק להשתמש בצעב של אשתקד" עכת"ד הקני תורה.

והנה כפי שציין אב"ד שטראסבורג על דבר מה שהעיר לו הגאון אב"ד משנסטר על דבר דברי תפארת צבי וזה עוד תנאי המסיע לפס"ד, הנה אכן ניתן למצוא תשובתו בספרו שוו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן צו ושם מביא דברי הגאון אב"ד שטראסבורג כלשונו ומחזק את דבריו ופס"ד זו זאת על אף שהתחילה את דבריו אשר בעירו מנשستر אינו מרשה לבתי חרושת שעומדים תחת השגתו להשתמש בצעב זה, וזאת אף שמעיקרה דידנא, צודק אב"ד שטראסבורג עיין שניתן להתייר וזאת מכל הצדדים ההלכתיים שהביא בתשובתו, אמנים סיים הגאון המנתת יצחק י"תבנה לדינה שיש מקום להקל בהפסד גдол, וגם לא ידעת כי אמאי לא אפשר לדקדק, שלא להשתמש אלא מהצעב של אשתקד".

ובאמת מעיון בדברי הגאון משטראסבורג בתשובתו בקני תורה נראה לי לומר שם הוא סובר שככל ההיתר הוא רק לבדיעבד והרי גם כתוב בתחילת דבריו יש בהפסד גдол כזה שא"א לעשות הסלامي בלא צבע זה שאין מי שיקנהו

אולי הוי בשעת הדחק וכדי עבד".

עוד מה שהביאו אוטי לחשוב כך הוא לא רק שיש דעתות האוסרות כדעת הפמ"ג המובא בפתח' ש שם ס"ק כא שמה שכותב השו"ע שאם הבשר נתיבש הוי כע"ז בעלמא, זה דוקא בבשר בחלב, שכןו שנטיבש מוקודם הבשר לא נשאר בו טעם לאסור החלב, ולא חל שם בשר בחלב, אבל בשאר איסור לא נפקע ממנו שם איסור עיי' שנטיבש, וכך אף שהאיסור נתיבש לא נפקע ממנו שם איסור עיי' שנטיבש. וראה להגאון הכהן החיים סי' פז ס"ק פז שהביא בא שם השפ"ד אות לג שמה שהתיירו בנטיבש זה דוקא קיבה אבל בשר נתיבש כע"ז אסור הוא". הינו שرك בדין קיבה אמרין כי היישוש מתייר, אבל לגבי בשר, היישוש כע"ז אינו מבטל את האיסור. וכן הביא ידידי הגרא"ע אדרעי שליט"א בספרו שווית עמא דבר ח"א סלי י על דבר דרך עשייה צבע מאכל אדם העשו מ"וכויניל" ושימושו בתעשיית המזון והביא דעתו של מורה הרاسل"ץ הגר"ם אליהו זצ"ל של דלעתנו להחמיר ולא להשתמש בצבע מאכל זה כלל, כי גם לדעת המתירים דבר שהתייבש כע"ז, הוא דוקא לשאולים אותו שלא בדרך אכילהו, אבל אם הוא נועד לצבע מאכל, הרי שהוא נאכל בדרך אכילה ואסור את המאכלים שניצבו בו. ולכן לכתיה יש להחמיר ולא להשתמש בצבע מאכל זה ובديעד אם השתמשו יש להקל בשעת הדחק.

ובאמת כוונתו היא שהרי בצבע מאכל האדים שנעשה מדם חרקים, הנה האדם צריך להם כיוון של כל כח הצבע שביהם נשאר כמו שהיה. ואדרבא עיי' כל היישוש שנעשה בהם הוא מפרי חלקו הארגנים, ונשאר רך הצבע מוחזקו, כי רק כך יתקיים להרבה זמן הצבע האדים שלו. וכיון שהוא עוזה זאת דייקא לצבע לו מאכל לאכילה, והוא יוצא מן הטמא. כי החرك או הזבוב הוא שנותן כח ויופי הצבע הזה בגופו, ולא נעשה דבר חדש עיי' פעולה היישוש וכדומה. אדרבא מתחזק על ידם כוחו הטבעי של הצבע שלו, שהרי כל חשיבות הזבוב הזה הוא הצבע, וצבע זה חי ולא נתיבש כע"ז, כי ממנו ניקח הצבע היקר הזה. א"ב לפ"י סברתו של הגר"ם אליהו זצ"ל, קשה מאד להתייר לכתיה. אשר ע"כ לא היה לי ברור על מה סמך האב"ד של שטרואסבורג של היום, להביא את הדין הזה דין לכתיה ולהסבירו למחדlein"ו כאשר ניתן היום בקהלות למצוא צבע מאכל סינייטי או מדבר המותר, וזה夷עשה אותה פעילות ומוכל האטליו למוכר בלי שום קושי אוטם נקנקיים ופסטרואמים באותה איות ובאותה חזותה רק מדבר מותר ואז באמת זה יהיה למחדlein". בכל זאת יעמוד על השתמשות מצבע מאכל שמקורו מדם חרקים או לפחות שזה מצבע מאכל זה ולא יכתבו "למהדרין". ראה עוד דיוון שדומה לנדוון הזה והוא על אודות שרולוי קולוגין לנקנקיים על אותם שימושים בכמה מפעלים בעולם ובין היתר בין מקורות מנbillות וטריפות, הנה דנו בזוה גודלי הרבנים יש שהתייר בדיעד ויש שהתייר אף לכתיה ראה בשווית שמע שלמה להראש"ץ הגר"ש עמראל שליט"א, וזאת כתוב הוא בזמן היותו הרבה הראשי לישראל, וכי כתובם יידיים הרבה בהם לכשר אבל לא כתבו למחדlein, ושאשרו זאת. הנה כתה ההנחות של הרבנות הראשית לישראל, וכי כתובם יידיים הרבה הראשי לישראל הגאון הרב דוד לאו שליט"א שאחריו שלחו מגיחים במפעל בין הגיעו להחלטה שלא ניתן להתרים באישור הרבנות הראשית לשראל, והוסיף "מה עד שבימינו לא חסורת אפשרויות להביא עורות מבעלי חיים כשרים ואף משחיטה כשרה כdot וצדין". א"ב היה בדיון הצבע מאכל הזה כי ניתן בשופי להחליפו ועוד כי גם מסוכן הוא ובמיוחד אם משתמשים בו הרבה וידעו כי חמירה סכנתה מאיסורה אלא יחליפו אותו בצבע מאכל אחר כשר למחדlein.

מכל הלין יוצאו לנו לדינה, כי מבירור שעשינו אין במשקה קוקה קולה צבע מאכל זה E120_E וכפי שתבנו בארכות מעלה, ואף אם היהותו בזמנו כת עת אייננו, ואף אם תמצא לומר שכן הרוי מדינה דהלה אין לזה כל איסור כלל ע"פ דברי הפוסקים המתירים, וכדברינו מעלה בארכות גודלה.

יא. הנה אחורי שתבנו שהמשקה קוקה קולה הוא כשר, כתע נשר לנו לבירר נקודה אחת והאחרונה והיא על אודות כשרותו לפסח, והיא האם מקור הגלוקוזה (קרמל) וכן חומצת לימון הם מדגנים ואז לא ניתן לשנותו אותו בפסח כי יש שם חמץ, במפעלים שנותנו שם כשרות בירור שבדקו את מקור הגלוקוזה וחומצת לימון, אני כשבדקתי במפעל של קוקה קולה בפולני חקרנו הטוב על נושא הזה והגענו לנקודה שמקורו הוא מתירס וכן דינו כשר לאוכל קטניות

וכאשר פנה אלינו המשוק שעבוד איתנו על המוצרים שתחת השגתו בצרפת ובאיירופה היה מעוניין למכור אותו לפסח עבור הקהילות שאוכלים קטניות בפסח, אמרנו לו שאף שביקרנו במפעל שלהם הנמצא בצרפת וגם במפעל הנמצא בפולין ושם קיבלנו תשובות ונתונים שאכן אין חשש לדגנים האסורים לפסח ומה שמדובר הכי גם יש להם תעודה שהקוקה קולה במפעל שבפולין הוא לא חSSH של גלוטן גלוטן פריי' כי מקור גלקוזה (קרמל) הוא בא מתירס וכן שאר הרכיבים אין חשש עליהם של חמץ, מ"מ היה כי הוא מוגדר "כשר לפסח לאוכל קטניות" ובית הדין שלנו קיבל על עצמו לתת כשרות לפסח לאוכל קטניות רק למוצרים חוווניים ולא למותרות, כי בבית דיןנו יושבים שם בשבת אחים גם ספרדים וגם אשכנזים, הצענו לספק שעבוד איתנו שיציע זאת לכשרות אחרת ואכן שנהacha את הoga קיבל

זאת עם הנסיבות של בד"ץ ליאון - צرفת, והשנה עם הנסיבות של רבענות הולנד בראשותו של הגראי'א רלב'ג. והוא ידוע כי כל גופו כשרות שנותנו כשרות על המשקה של קוקה קולה זה היה בעיקר עبور פסח, ובכՐףת רק עבור פסח, כי כל השנה כולה אנשים קונים בחניות רגילות בלי שם כשרות. ובכך ברור שבדקו את נושא הקורמל ושאר הרכיבים שלא יהיה שם שום חשש של חמצן. והשאלה היא מה יהיה בדיון של מי ששותה משקה קוקה קולה בפסח שאין עליו הכלר או שלא ידוע בבירור האם הגלוקוזה (קורמל) או החומצת לימון מקורה מתירס או שמקורה מדגנים.

הנה מצאנו עין מחלוקת בפסקין זמננו, מה יהיה הדין של מוצר מזון שיש חשש שמקורה מדגנים יש שאסרו להשתמש במוצר מזון שמעורב בה אפלו שעירבוו לפני פסח ויש שמקילים להשתמש במוצר מזון שעירבוו אותה בהם לפני פסח.

שני עמודי הפסיקה נחלקו בנושא, הראשון מו"ר הרашל"ץ הגראי'ו יוסף זצ"ל, אשר דעתו להקל ולהתיר, השני הלא הוא ידידו ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון ר' בנין אבא שאול זצ"ל, דעתו להחמיר ולאסור. והיות כי יסודות של פסיקתם חשובות לנו נביא את עיקרי הדת בנושא, ועפ"ז נגיע לנΚודה היוצאת מדבריהם האם בדיעבד יש מקום להקל למי שקנה לפני פסח קוקה קולה ורוצה לשותה אותו בפסח ואינו יודע בבירור האם יש שם כמהות קטנה של רכיב שעשו מדגנים, וההיתר יהיה שחמצן שנתבטל בשיטים לפני הפסח, איינו חזר ונייעור בפסח לאסור במשהו. או שאסור לו לשותה אותו אלא אייך יודע בבירור שאין שם שום חשש של חמצן.

ראשון המדברים הלא הוא מו"ר הגראי'ו יוסף זצ"ל אשר הביא את השאלה בארכיות והובאה בספריו שו"ת יהוה דעת חלק בסימן שב על דבר חומצת לימונו שማפיקים אותה כיום מחיטה, ומשתמשים בה במוצריו מזון ובמיצים שונים, האם מצריכי מזון אלה כשרים לפסח. הנה תהליכי הייצור של חומצת הלימון, היא כדלהלן: לוקחים סירופ גלקוזה שהוא נוזל המופרד מעמלין של חיטה, ולאחר שימושים עליו חומרים מינרליים, מכנים אותו בדוחדים גדולים עם טפרטוריה גבוהה, וזרעים שם סוג פטריות שבמהלך כבירה מימים מעכבות אותו ומפרישות נוזל מסויים, שיש בו תכונות חומצת הלימון, לאחר מכן נונטים שם סייד באופן שמתערב היבט עם הנוזל, ומתהוו עפר לבן חסר כל טעם או ריח, ואז מוסיפים חומצה גופריתית, וכתוכאה מהתרוכות מקבלים חומצת לימון בגישת, ולאחר טחינתה נמכרת בשוק כחומצת לימון, ומשתמשים בה במוצריו מזון שונים. ולכאורה אפלו אם נניח שדיון הגלוקוזה הוא כדי חמצן גמור, הרי בדרך כלל השימוש בחומצת הלימון הוא על ידי תע robת גדולה, באופן שכבר בטל בשיטים לפני הפסח, וכן מה שכטב הראב"ד בתשובה בספר תנאים סימן לו שחמצן שנתבטל בשיטים לפני הפסח, איינו חזר ונייעור בפסח לאסור במשהו. וכן העלת האור זרעו ח"א סימן תשעת וכן כתבו בספר התרומה סימן נה והסביר מוצאות לית עז והמודרך פרק כל שעה סימן תקנה והרין סימן נת וככתב בארכות חיים הלוות חמצן ומזכה אותו מב שכן הסכימו רבינו פרץ והריטב"א. וכן פסק המאירי פסחים דף ל ע"א וכן הסכים בשווי"ת התשב"ץ חיגג סימן רנה וזה לשון מרן השו"ע או"ח סי' תמז סי' ג' חיטה שנמצאת בתרגولات עברב פסח, מותרת, שבילה בשיטים, אבל אם חמו התרגولات בפסח בעוד החיטה בתוכה, חוזרת לתט טעם בתוכה בפסח, ואיסורת. ומברואר שאם הוציאו את החיטה מותר לאכול את התרגولات בפסח, וכן פסק מרן שם ס' ו' בטיטם. וראה עוד בשווי"ע שם סי' תסז סי' יב ועייש. אמנים יש לדון בזה לפי מה שכטב הרמב"ם חמצן ומזכה פיד הל' יב על אודות דבר שנתערב בו חמצן ואיינו מאכל כל אדם, כגון התראקה שאוכלים לרופאה, ע"פ שמוטר לקיימו בפסח אסור לאוכלו עד אחר הפסח, אף על פי שאינו בו מן החמצן אלא כל שהוא. וכן פסק מרן השו"ע או"ח סי' תמב סייד וככתב הגאון רב אליהו ישראל זצ"ל, בספרו כסא אליהו סי' תמן סק"י שאע"פ שמרע עצמו פסק שאינו חזר וניעור, והרי גם כאן אין מן החמצן אלא כל שהוא שנתערב בתראקה קודם הפסח, ונתבטל בשיטים קודם פסח, מ"מ כיון שהחמצן בתראקה הוא דבר העמיד שא"א לתראקה בעלי החמצן שבתוכו, אסור, שהלהקה רוחות: דבר המעמיד אפלו באף לא בטיט. וההטור או"ח סימן תמב כתוב גם כן בשם הראב"ן, ובינה שהעמידה בשכר שעורים, אסור להשתווה בפסח, דכיון דאוקומי הארץ מוקים חשוב כמו בעיניהם. והטור עצמו שם סימן תמן העלה שאינו חזר וניעור. ומוכח שבדבר המעמיד לא שייך הדיון שאינו חזר וניעור. ואם כן יש לומר שאף חומצת לימון משמשת כמעמיד במוצריו מזון אלו. ואפלו אם נאמר כמו שכטב בשווי"ת פני יהושע חלק בסימן יב שדוקא כשניכר האיסור בעין כמו שכטר שערורים במבנה שאנו רואים שהחלב נקפא מוחמתו ונעשה גבינה נחשב כמעמיד, מה שאין כן במקומות שאין האיסור ניכר, כגון שהניכר שמרמים בשכר שאין האיסור ניכר אין דיינו כמעמיד. וכן הובא בשווי"ת ערוגת הבושים או"ח סי' קח עיש. והיות שתטעם החומצת ניכר במוצרים אלו, הוא כמידי דעיבד לטעמא שאפלו באף לא בטיט, כאמור בשווי"ע יו"ד סי' צח סי' אלום נראה שמקיון שתרכובת חומצת הלימון אינה נשית מחמצן בלבד אלא בתערובת חומרים שונים וחומצת גפרית, שאין בהם סרך אסור של חמצן, יש מקום להקל בזוה מטעם הכלל זה זהה גורם מותר. כמובן במסכת ע"ז דף מה ע"ב ובשו"ע שם סי' קמב סי' יא וכן נפסק כיוצא בזוה בדברי

מוסדות מוהר"ן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

הרמ"א שם סוף סי' פ' שכל שהחצרף מעמיד של היתר למעמיד של האיסור, ובצירוף שניהם هو מעמיד בטל בששים, דזה וזה גורם מותר. והן אמת שהחצרף משנה הלי נדרים פיה כתוב, שבדבר שיש לו מתיירים אף בזה וזה גורם אסור, והרי דעת הרמב"ם מאכלהות אסורהות פרקטו הליט שחתעם שאיסור חמץ בפסח בכל שהוא, ואני מתבTEL בששים, משום שהוא דבר שיש לו מתיירים, לפי שאין התערובת אסורה לעולם, שהרי לאחר הפסק תהיה כל התערובת מותרת, ולפ"ז נראה שלא יועיל כאן הטעם של זה וזה גורם להתир. מ"מ מלבד שמדובר הראב"ד השגות שמן נראה שגם בדבר שיש לו מתיירים מועל הטעם של זה וזה גורם להתיר, וכן הוכיח עוד בשווית תורת חד מלובלין חאו"ח סימן כא מדברי התוספות פשחים דף כז ע"ב וכן העיר מזה בערך השולחן יו"ד סי' ריו סק"ב וכן העלה להלכה בשווית חלקת יו"ב מה"ת סי' כ. ועוד, שבו הרשונים שכתו שחתעם שאיסור של חמץ בפסח במשהו שאינו אלא משום שהחומרה התורה בחמצ בפסח, לעבור עליו בכרת ורבב יראה ובבל ימצא. ולפי זה נראה שמן השו"ע שפסק להתריר תערובת חמץ בערב פשח בששים, הוא משום שסביר כדברי רוב הראשונים שאין החמצ נשכח בדבר שיש לו מתיירים, וכן הוכיח במישור הגאון בעל שבות יעקב מחת יעקב כלל לט אותו טז וכן כתוב בביאורי הגרא"א שם סימן קב לפיקד יש להתריר מוצרי מזון שנתערבה בהם חומצת לימון, מטעם זה וזה גורם מותר. וכן מבואר בשווית חד לאברהם תאומים מהדו"ת חאו"ח סי' מ"ח ועייש.

וזו שמכיוון שלפני נתינת חומצת הגפרית בתרכובת נהפק הכל לעפר בעלים ואנפSEL מאכילת הכלב, אין מקום לאסור גם לאחר נתינת חומצת הגפרית שנעשה על ידי כך חומצת לימון, ואע"פ שמדובר בשוו"ע יו"ד סי' קג ס' ב' שדין נותן טעם לפוגם מותר איינו אלא כسفוגם מתחילהו ועד סופו, אבל אם פוגם ולבסוף השביב אסור, אולם זהו כמשמעותו עצמו, אבל כמשמעות על ידי תערובת אין בזה איסור כלל. וכן שכתב בשווית חקרי לב ח"א יו"ד סי' סט שזה שאמרו שם פוגם ולבסוף משביב אסור, איינו אלא כמשמעותו עצמו, וכן על גבי גריסים רותחים ונצטננו, אבל אם משביב על ידי תערובת, כיוון שהותר בעודו פוגם איינו חזר וניעור האיסור כמשמעות על ידי תערבות. ומכ"ש בנידון שלנו שנפסל לגמרי ונעשה עפר בעלים, ועדיף מדין נותן טעם לפוגם. כמו שכתב בשווית זרע אמרת חייב סי' מח וכן מתבואר ממה שכתב רביינו הראייה בדק הבית דף קט ע"ב שככל שנפוגם לגמרי מותק שנשתנה הרוי זה בעפר בעלים ושוב אי אפשר לו להיאסר כלל. ומלאך כל זה יש לצרף טעם נוסף על פי סברת רביינו יונה המובה בהרא"ש ברכות פרק כי סימן לה בהתריר אכילת המוסק, שאף על פי שמתחלת היה דם, אין לחוש לכך, שיש לכלת אחר המיצאות של אותה שעה, וכבר נשתנה ויוצא מטורת דם, שהרי הדבש שנפל לתוכו חתיכה של איסור, אע"פ שהאיסור נימוח בתוך הדבש, כיון שדרך הדבש להפוך הדבר הנופל לתוכו לדבש, דין דבש דין אותו, והכל מותר.

וראה בתשובה הרא"ש כלל כד סימן ושראה שמסכים לדברי רביינו יונה בזה. וכן הטורי זהב או"ח סי' תשז סק"ו המסתמך על דברי רביינו יונה אלה. וראה בחק יעקב ובמקור חיים ובישועות יעקב שם. ובשו"ת אבני נזר סי' שסא ובשו"ת תורה חד מלובלין האראים סי' כא ובשו"ת אחיעזר חיו"ד סי' יא והוא הדין לכאן שנשתנה מגורתו הרגילה וננים חדשות באו לכאן בשמו ובמראו ובטומו. וכיוצא בזה התיר בהדייא מטעם הניל בשות מרחות חאו"ח סי' ד חומצת לימון שיש בה תערובת אבקת שמרי יין נסך, וכן התיר להשתמש בה בפסח אפילו אם היה בה חשש תערובת חמץ. לפיקד נראה שיש להתריר כדיעבד להשתמש בפסח במוצרי מזון שנתערבה בהם חומצת לימון, אפילו אין עליהם תוית של קשר לפסה. ומ"מ טוב ונכון לקנות המזכרים האלה קודם פסה, כדי שלא יהיה חשש שעירבו בהם את חומצת הלימון בתוך ימי הפסה. עכת"ד של הגאון היחowo"ד.

והנה אחרי שכתב פסק דין זה שכל הרואה אומר "ברקאי" והוא פשוט מביא פתרון גדול להרבה שאלות הקשורות בפסח ובasis גודל לגרדר של "חזר וניעור בפסח", שלח את פסיקתו לידיו וחבירו הגאון הרב בן"צABA שאול צ"ל ושם בספריו שו"ת אור לציון ח"א או"ח סי' לד ניתנו למצוא מכתב מענה ארוך עם הרבה הערכה וכבוד גדול, ואחריו שמפלפל בדברי מורי הגרא"ע יוסף צ"ל, העלה שלדעתו לא ניתן להקל: "קנאי למילין, דלענ"ד אין להתריר להשתמש בחומצת לימון או במוצרים שמעורבת בהם חומצת לימון מעמיין חמץ בפסח. ומה שצירף רוי"מ עוד את דברי ר' יונה שהובא בהרא"ש ברכות פ"ו סי' לה בהתריר אכילת המוסק שעיקרו דם, זה מצאנו בדבריו זיל שיצא לדון בדבר חדש להתריר דבר שנשתנה מהותו בשתי דוגמאות, האחת לגבי מוסק שעיקרו דם וכעת נתיבש וננהפץ לדבריו והשנייה בדיון נבילה שנפלה לדבש ונימוחה, דמותרת מושם שדריך הדבש להפוך דבר הנופל לתוכו ג"כ לדבש ומותר, ורקצת ראייה לדבריו מהגמ"י נדה דף לע"ב בגי י"ב דברים ששאלו אנשי אלכסנדריה את ר' יהושע בן חנניה. ושם שאלו אותו של לוט מהו שתטמא, אילן מת מטמא ולא נציב מלך מטמא. ומשמע דבר שנשתנה מהותו לדבר אחר משתנים גם דיניו, אלא דלא כארה יש להקשוט ע"ד ר' יונה מהא דק"יל דכל הנכבדין אפרן אסור המובה בתמורה דף לע"א וכ"כ הרמב"ם פ"ט מה' מאכילות אסורות היא וקשה נימה פנים חדשות באו לכאן ונשתנה מהות הדבר ויחזור להיות מותר, והראה לענ"ד דיש הילוק גדול בין שניינו שנעשה בידי אדם לשינוי בידי שמים באופן טבעי, דבנכבדין נשאנו עשה בידי אדם נשארו האיסוריין, משא"כ במוסק שהשינוי באופן טבעי (בידי שמים) אפרן פנים חדשות באו לכאן ופקע איסורו, והטעם לדבר נראה לבאר דשינוי בידי אדם חשוב שינוי צורה, ולא שינוי במחות. וגדולה מזו

למדי ר' יונה, דוגם באיסור שנפל להיתר פעמים שמותר, וכגון בنبילה שנפלה לדבש שמורתה, דהא פשיטה דוגם ר' יונה מודה דסתם איסור שנעתר בהither, ע"פ שנעשה כתת תרכובת חדשה מתערובת באיסור והither, פשיטה דלא צריכה בכח'ג בפנים חדשות להתרו (אם לא יהיו בו אחד מדרכי הביטול היודיעים). אמנס שאני הכא שבאיסור שנפל להither ונחפק האיסור להיות כדבר שנפל לתוכו, ככלומר שנחפק בשר הנבילה ג'כ' לדבש, רק בכח'ג התיר הררי, ונראה אפי' בبشر שור הנסקל (שאסור בהנה) יתר הררי בכח'ג. ונראה לענ"ד דבריסוד זה שבארנו חלק בין שניינו בידי שמיים, וכן בתערובת דזוקא בגונו שנחפק האיסור להיות כדבר המותר שנפל לתוכו התיר הררי ולא בסוג שלישי (תרכובת חדשה) שנוצר מתערובת האסור ומותר, חס אמרתאים שרירין וקימין, דאל'יך נוכל להתרו כל האיסורין והתערובות אדעתיה דר' יונה, וגם בחיתים האסורים ממשום חדש, לאחר שיטחנו لكمח נامر פנים חדשים באן ומoter, וכ"ש אם אף מהם פת וכדי נשתנו לדבר חדש למורי, ואין לדבר סוף עכתי'ד, מדבריו למדי ר' יונה שאין הגדרת פנים חדשות היה כי לא ניתן להגידרו כפנים חדשות כי שניינו נעשה בידי שמיים נашה באופן טבעי בדין שמיים אז אמרינו שפנים חדשות באן ופקע האיסור כי בעשרה הנעשה בידי שמיים נашה באן הוא שניינו בזורה, אבל שניינו שנעשה באופן טבעי בידי שמיים ולא במעויבות האדם הוא שניינו במחות וכפנים חדשות באן ואז ניתן להתרו.

והנה כמה שנים אחריו שהגאון האור לציוו כתוב את תשובתו אשר חלק על הגאון היחווה דעת, התייחס הוא על דבריו ועל יסוד חילוקו ונעה לו ע"ב. בתחילת דברינו הבנו את תשובתו של הרשל"ץ הגרי"ע יוסף שליט"א, השתלשות דברים ומה שעמד בדין של הגיצרים מן החי הנitin להither, ושם בספריו שוו"ת יב"א חיים יו"ד סי' יא ענה על דבריו של הגרב"ץABA שאול זצ"ל שכטב חלק בין שניינו שנעשה בידי שמיים באופן טבעי רבינו יונה, לשוני הנעשה בידי שמיים צורה בלבד ולא שניינו במחות, והעיר מזה על מה שכטבת בספריו יהוה דעת חייב סי' סב בדין חומצת לימון, להסתמך עיד רביינו יונה. אמנס נעלם ממנה מה שפסק החותם סופר חי"ד סי' קיז להתר שמן שעושים מחרצנים של סתם יננס, ע"פ דבריו רבינו יונה. וסביר דס"ל שאין חילוק בין מה שנעשה בידי שמיים באופן טבעי לשוני הנעשה בידי שמיים. והסבירו עמו בשוו"ת אבן יקרה מה"ת סי' קם והאמרי יושר חי"ב סי' קם ועוד. ובכך יסוד הדין שאז זה השתנה אפיו שהשוני נעשה בידי שמיים מגדרים אותו כפנים חדשות באן ובכך ניתנו להתרו הוסכם הוא ע"ג דגלי הפסיק ובראשם הגאון החת"ס ולא חילקו בין אם זה נעשה בידי שמיים לאם זה נעשה בידי שמיים, אלא עצם השוני נפקע ממנו איסרו.

והנה בשנת תשע"ז בשיעור שלפני פסח הביא לנו "ברא כרעה דאבא" הרשל"ץ הגרי"ע יוסף שליט"א, השתלשות דברים ומה שעמד על יסוד מחלוקת בין אבי הדגול וחברו האור לציוו, ובדברי הרשל"ץ הגרי"ע שליט"א, ניתן להוסיף עוד נתונים מה ששמע מאבו בתושבע"פ על יסוד ההither שנטנו, לגבי חומצת לימורי, ונכתב מקצת הדברים הנוגעים לנו להלכה מדברי הרשל"ץ הגרי"ע יוסף שליט"א, שמסר בשיעורו: "לפניהם הרבה שנים, כאשר מרן זצ"ל היה רב הראשי לישראל, היתה שאלת לגבי חומצת לימון, שעשויה מתרוכות של חמץ, מה דינה בפסח. היום עושים את החומצת לימון מתרוכות של חומרים כימיים וכל הדעות היא מותרת בפסח, אבל אז היה מעורב בה עמלון של חיטה. בזמןו מרן זצ"ל כתוב על זה תשובה ונדרפה בשוו"ת יהוה דעת חייב סי' סב ובשו"ת יב"ע אומר חי"ח סי' לו וגם דבר בנוסח ברדי בפנית ההלכה, מרן האריך בנידון, והסתמיך בדברי הגאון בעל הכסא אליו, ואלה החומצת מעמיד איינו חוזר ונינוע, וכן יש בחומצת לימון חומרים נוספים שלא העשימים מחמצ' כל, ולכן אין החמצ' נהשכ' כמעמיד, והחומצת לימון מותרת. והנה שלח את תשובתו לידיו חכם בן ציוןABA שאול זצ"ל ואחריו שיעין בתשובה חלק עליו והובאו דבריו בספרו או ר' ציון ושם הביא את כל התירוצים שכתב מרןABA, ואך כל זאת כל התירוצים הללו לא מצאו חן בעינו, כי אם בדבריהם, מודיע בבית יוסף סי' תמב'ה שהרמב"ם לגבי תרייקה סובר שחמצ' חוזר ונינוע, היה לו לומר שהרמב"ם החמיר מטעם שהוא מעמיד, או מטעם שעירב במאזיד. וכן האור לציוו לא קיבל את כל התירוצים, וככתב מhalb' אחר, "מרן השוו"ע סי' תמצ' טעיף ד פסק ביסתם' שאינו חוזר ונינוע, אבל הביא דעת הרמב"ם שחוזר ונינוע בשם 'יש חולקים', וכוונת מרן שצרך לחוש לדעת הרמב"ם, כי אם לא כן למה הביא את דעת היש"ש, אלא ודאי שהכל של סתם שיש הלהכה כסתם, זה דזוקא במקומות צורך גדול, אבל ללא צורך כזה הלהכה כמו שומרים, וכן מרן בס"י תמב'ה פסק דעת הרמב"ם, כיון שמדובר בתרייקה שיכול לשמר אותה עד לאחר הפסח, ואין כאן הפסד או צורך גדול. ועל פי זה עשה האור לציוו יסוד בכל השלחן ערוץ, כל מקום שכתוב 'סתם ויש' צריך לחוש לדעת היש"

אבל אחר אלף המחלות מכבוד תורתו של האור לציוו, לא מוכחה לומר כן. ואדרבה, מבואר מדברי הרבה אחרונים שהלהכה כ'סתם' לממרי, מרן החיד"א בספריו ברבי יוסף או"ח שירוי ברכיה סי' סא כתוב, שמן בעצמו אמר שעדתו לפסק כמו הסתם. ולדברי האור לציוו היה מרן צורך להזהר אונטו שכתחילה צריך לחוש לדעת היש"ש, ורק במקרים צורך יעשו כמו הסתם, כי שמרו לא מחלוקת הוא מesimal את הרבים חייד. גם בשוו"ת הרמ"ע מפאננו סי' צז כתוב: מה שמן השלוח ערוץ כותב להתר בסתם, הוא פסק גמור ומוחלט לפי סברתו, ולא ذכר הסברא השניה אלא לחלק כבוד לבליה, שגם הם גדולים ורבים, ויש מקומות שפשט המנהג לאסור כמותם.

ולדברי האור לציון היה צריך לומר שהביא את דעתו היש' כדי לחוש לדעתם לכתיה, ולא לחלק כבוד. אלא שבאמת למסקנא, מREN הבית יוסף סובר שחייב לא חזר ונינור כלל, אלא אם כן הוא מעמיד, ומה שטען האור לציון מדוע הבית יוסף לא אמר כן בדעת הרמב"ים שב"מעמיד" דוקא הוא חזר ונינור, יש לומר שהוא שהרמב"ם לא חילק בזה משמע שבכל אופן הוא סובר שחייב חזר ונינור, אבל מREN עצמו עשה פשרה בין הדעות, ולכן כתוב בסתם שחייב אין חזר ונינור, ורק בתיריאקה שהוא מעמיד' החמיר.

AREN אבא זצ"ל חיפש כל הזמן את האמת, לא היה אומר כך אמרתי וכך יהיה, ולכן כשהתיר בזמנו את החומצת לימון, וחכם בן ציון זצ"ל אסר,aren אבא זצ"ל קרא לי ושאל: "שמעת שחכם בן ציון אסר את החומצת לימון", עניתי לו שאכן שמעתי. המשיך אבא זצ"ל ואמר לי "אני יודע למה הוא אסר, הרי יש כאן את התשובה של בכתב יד, תראה לו ותשאל אותו, אולי טעה". ואכן נסעה לבתו של חכם בן ציון זצ"ל וזה היה בלילה בדיקת חמץ לאחר הבדיקה, הוא קיבל אותו, ומיד אמרתי לו: יש כאן תשובה בכתב יד, שאבא התיר את החומצת לימון, אמר לי: אני יודע, הוא משתמש על הכסא אליו, אבל במקרה מכובד תורתו הכסא אליו הוא סברא ייחידה ולא קיבל את דבריו, אבל בכל זאת אני עיין בתשובה. חזותי לAREN אבא זצ"ל, וסבירתי לו מה שאמר חכם בן ציון.aren הגיב: "מה הכסא אליו ייחידי, הרי כך משמע מהטורר, ומהטוייז, ועוד. וAREN סמך עליהם בכל מקרה. מכאן רואים עד כמהaren אבא חיפש את האמת ולבסס דבר הלכה על יסודות חזקים, ואכן אין חמץ בפסח אם אין מועד אין חזר ונינור, וכן יש בחומצת לימון חמורים נוספים שלא נעשים מחמצ' כלל, ולכן אין החמצ' נחשב כמעמיד, והחומצת לימון מותרת ולכן טוב ונכון לקנות המיצרים האלה קודם פסח, כדי שלא יהיה חשש שעירבו בהם את חומצת הלימון בתוך ימי הפשת.

מדוברים שאף שלכתהילה חייב אדם לשנות בפסח אך ורק משקה קוקה קולה עם כשרות לפסח, וכי שמצו היום לרוב, כי יש שם אולי חשש חמץ בחומצת לימון ובגלאוקוזה שימושים רבים מיוגדים, אמונם במצב של בדיעד ניתן למצוא דעת הפוסקים ובראשםaren היביע אומר זצ"ל שמתירו כי אין כאן חשש של חזר ונינור ועוד כאשר קנה אותו לפני פסח, ובכך גם אדם עבר ושתה משקה זה כאשר לא היה עליו כשרות לפסח לא עבר על איסור של חמץ בפסח.

שוב צריך להציג שככל עיקר התשובה שתבנו זה לגבי כשרות המשקה קוקה קולה לכל ימות השנה אף אם כאשר לא מצוי כשרות עליה, ומילתא אגב אורחא הבאות גם הדין לגבי פסח כי הראשון שהחלה להחטעק במשאות הקוקה קולה הגאון הרבה גפן זצ"ל הביא את החשש הניל' בתשובתו, ועוד כי ראייתו שיש הרבה שההלו את הנושא הזה.

והנה כפי שתבנו בתחילת הדברים שיסוד הדין הוא לגבי כשרות הקוקה קולה לכל ימות השנה, ומדובר עולה שאין שום חשש עליו, ובאשר כשרותו לפסח כתבנו שיש היום כמה גופי כשרות באירופה שנונתנת כשרות לפסח בלבד הכספיות של הUEO, והרב לנדא. וזה את אחרי שבדקו את הרכיבים ושברו שכן שם חשש לחמצ' כל רק שיש שם קטניות (תירס) ולכן התיר אותו לפסח לאוכלי קטניות. ולכן בפסח צריך רק כאשר יש עליו כשרות. אמונם הדגשנו שגם מי שעבר ושתה kali כשרות מ"מ לא יעבור הוא על איסור חמץ בפסח גם אם יתרברר שהגלאוקוזה וחומצת הלימון הנמצאת בפנים מקרים מחיטה.

וזכור אזכרנו מעשה אשר בא לפניינו לפני קרוב לחמש עשרה שנה, וישבנו יחד עם ידידי הגאנונים הגר"י הלוי פולטORK זצ"ל ויבלחט"א הגרח"י שלamu שליט"א, על אודות שללה אשר פנה אלינו גוף כשרות באירופה אשר נתן כשרות לפסח לבית מלון, ויבוא היום ונגמרו הבקבוקים שהגיעו במיוחד עם כשרות לפסח, המארגנים פחדו מהצעקות של האורחים, כי ככל מה זה גובל בחשש של פיקוח נפש איך יעבירו את החג kali המשקה של קוקה קולה, ובכך הילך והוציא את בקבוקי קוקה קולה שקנה לפני הכשר, וכמובן עצר זאת היה עליהם כשרות. והנה לקרהות יו"ט אחרון של פסח, המשגיח על זה שהגישי משקה הקוקה קולה kali הכשר, וכמובן עצר זאת מידי המארגנים, והדברים הגיעו לאוזני האורחים. ובכך אחראי פסח השאלה הגיעה אלינו כי רצוי לדעת האם עברו חייו על איסור חמץ בפסח, וכן עוד שאלות שאלות לבבי הכלים.

הנה אחראי שברנו את הנושא הגענו לפני קרב לחמש עשרה שנה, וסבירנו יחד עם ידידי הגאנונים הגר"י הלוי פולטORK זצ"ל הביבא את הנושא ובסנו את דברינו ע"פ כל היסודות שהזכיר בתשובה, ולהוציא מחששא דבליבא ידידי הגר"י הלוי פולטORK זצ"ל הביבא את הנושא קדם מוו"ר הרשל"ץ הגר"י יוסף זצ"ל שאנו אישר לו שאף שהמארך פשע כי שיקר לאורחים בדבר חמור, וגם המשגיח לא עשה עובdotו כדבוי כי לא עלה על התרמית, אבל מ"מ אלה שתו לא עברו על איסור חמץ בפסח חיין, ודבוריו של הגאון זצ"ל מבוססים על תשובתו שהזכרנו לעלה לבוי חומצת לימון שמותרת בדיעד אף אם מקורה מחיטה.

כמו כן נודע לנו כי בין האורחים בבית מלאו היה יהודי מעיר חיפה, אשר היה מתפלל אצל הגאון הרב שאר ישוב הכהן זצ"ל רבה של חיפה, והיות כי היה מוטרד מאד שמא עבר על איסור תורה שלא גם לדעתו של הגאון זצ"ל, וכן תשובתו הגעה אלינו וכדברינו שלא עברו על איסור חמץ בפסח, כי בדיעבד היה ניתן לשנות אותו אפילו אם הגלוקוז וחומצת לימון מוקרט מחתה.

ולחיבת הקודש נביא את עקריו הנקודות שהעליה בתשובתו על אוזות מפעלי שכיה בעירו המינץ גלוקוז וחומצת לימון להתרטט בזעב בפסח, הנה על אוזות יצור גלוקוז וחומצת הלימון במפעל בחיפה ויש צורך גדול שייהו כשרים גם לפסח, הנה ידוע אשר הлик היוצר שלחם הוא כדלהלן: "המפעל קונה כמות של חיטה הנטחנת לקמח ובאמצעות צנורות שאיבה יבשים מעביר אותם לתוך לישה בו נילוש בזק הנפלט למכוונות ההפרדה. תהליך הלישה כולו מנשך בשש דקות מתחילה הלישה עד גמר ההפרדה לשני אלמנטים עיקריים: גלוטון, דהיינו בזק חלבון תהיר, ועmailto – נזול עמיין שאותו מכיסים לדודים מיוחדים לצורך הפיכתו לדקسطרזה או גלוקוזה, דהיינו נזול סוכר. את הנזול הזה מעבדים בתהליך מיוחד. ראוי לציין כי את העמיין הזה מבאים ממש התחליך לחום של 140 מעלות צלזיוס לפני שהוא הופך באמצעות טכנים שונים לנזול של גלוקוזה או דקسطרזה. כמו כן נפלט הנזול מאכילת לב על ידי תוספת כימיים וחומצת גפרית. אחרי כן מכינים את הנזול הזה בתהליך אוטומטי עי' צנורות למיכלים עגולים ענקיים. לתוך המיכלים הללו מכינים "ביצי פטריות", אונזימים מיוחדים. ה"פטריות" גדולות בתהליך בי-כימי ממושך הנמשך 12-15 ימים, כשהנזול משמש להם מזון. לאחר שחולפת יממה מהנכנת הנזול למיכלים, אפשר כבר לבחון בתהליך סיומולטני של גידול הפטריות עיר בלילה, ולplitות הפרשות חומצתיות חדשות, שכן הן מהוות את הבסיס של חומצת הלימון, המופרדת עי' תהליך מכני מיוחד מן ה"פטריות". לאחר סיום התחליך – מתערב החומר המיותר מן ה"פטריות" באבקת גבס ומובה לckerה, ואילו יתרת החומצה המופקת בצורה אבקה לאחר תוספת חומרים כימיים מהווה את המוצר הסופי של התחליך כולו.

ובכך גם אם יש חשש לשiryים, יש לבירר מה דין פועל התפרדה בין גלוטון, והתרחיף המימי של עמיין, האם ההפרדה מבטלת לגמרי את החומר של העיטה, כך שבנוזל המימי העממי המיעוד לייצור גלוקוזה או דקسطרזה אין עליו כלל יותר שם ודין חמץ, ואין זה דומה ל"נימוח ונטבל בתוך דבש", שם יש לפניינו מיזוג החמצ בתוך חומר אחר, משאיך כאן שההפרדה משנה לגמרי את החומר, ויש לפניינו שני חומרים חדשים, האחד העיטה של החלבון הלא החומר הנקרא: גלוטון, והשני הנזול של המים שמייצרים מהם סוכר – גלוקוזה. נציין, כי גם על הגלוטון היו מגודלי הربנים בארכיב שפקפקו אם יש עליו דין ושם חמץ. אך בעיקר עליינו לבירר האם יש למי עמיין, דהיינו: הנזול שמננו מייצרים את הגלוקוזה דין חמץ כלל. גם אם נסיק שלא בטל דין טמפרטורה של 140 מעלות צלזיוס, שבה, עדות הדין תחליך הסיכון וייצור הגלוקוזה או דקسطרזה האם בהרתחה של הנזול עד כדי טמפרטורה של גלוקוז, כל מולקולות העמיין נהרסות, ומתקבלות מולקולות חדשות במשקל ובמנין אחר לגמרי, וכן סוכר, האם עדין שם חמץ עליהם. תמיית הדקسطרזה עוברת סיוגים ומוכנה להעbara לריכוז. גם אם אמנים נסיק שעדיין שם וחוש חמץ על נזול הדקسطרזה, האם בטל הוא ועובר מן העולם, בהתחשב בתהליכים של הייצור כדלהלן: תהליך העיקול כאשר הסוכר משמש מזון לפטריות, ובתהליכי הבiologyים נוצרים חומרים חדשים מולקולות הפרוק אשר משמשים לבני יסוד בשילוב עם חמרי פרוק נספחים שבתא להוציאות חומרים חדשים. לפניינו מה שנקרה בלשון מדענים "מעגל ביו-סינטטי – מעגל קרבס" שאחד החמורים שנוצר באמצעותו, הוא חומצת הלימון.

והנה השאלה העומדת לפניינו לברור עי' פ מкорות חז"ל ורבותינו הרשונים והאחרונים, ולקבוע את דין של החומר החדש הנוצר על ידי התחליך הביו כימי, האם דין כפניים חדשות באו לכאנ". האם בטל ממנו שמו הקודם ונעשה כער או פירשא בעלמא – ובטל אישורו מן העולם כלל, במידה שהיא בו איסור. נברר אם יש לדמות דין זה לדין נזול המוס"ק שנעשה לבושים בגוף בעל החי, שנחalker בו רבותינו הרשונים כפי שידubar להלן – דבר שתובע מאטנו גם הגדרתו וברורו של המושג ההלכתי של "פטרית האספרגוליס ניגרי – אם הם כבעל חי. גם אם דין האזנים הזהechi – האם התחליך הדומה לעני"מ מבחינה הלכתית ל"שריפה" מבטל דין חמץ מן הנזול גם אם היה בו חשש כזה מקרים האם המלחים והగפרית שנוספים בו בתחלת התחליך מחילים עליו דין "אינו ראוי לאכילת לבבי. זאת ועוד: בסיום התחליך הביו כימי, שבו הסוכר יכול נאכל עי' ה"פטריות" – מפרידים את הנזול הנפלט מן הפטריות, שbaseline נסף מופרד גם הוא ומתוכו מקבלים את חומצת הלימון עי' שיקוע בעורת סייד, פרוק עם חומצת גפרית ושורה של פעולות טיהור פיזיקו-הימיות. האם אפשר לקבוע כי תחליך זה הוא ללא ספק מבטל דין חמץ מן החומר שהרי הוא בודאי אינו ראוי לאכילה כלל – למורות שבמוצר הסופי משתמשים בכמויות קטנות לעורב בתעשיות מזון. האם אפשר להניח שעל די התחליך השלב היבוי כימי והכימי – שבו החומר ודאי אינו ראוי לאכילה כלל – האם יש בו אפשרות של איסור חמץ. בירורן של השאלות הללו יאפשר לקבוע מה דין חומצת הלימון ומעמדה בהלכות חמץ בפסח – לפי דעתך רבותינו הפוסקים האחרונים הলכה למעשה.

והנה דין חומצת הלימון לפי חוות הדעת של המומחים, הפטוריות אינם הופכות את הנזול הסובייל לחומצת לימון על ידי תהליך כימי או טרוברות, אלא בולעות אותו ולאחר מכן עיכול ויצרות ממנו חומצת לימון. לפי הנדרה זו התהליך דומה לתהליכי של עיכול מזון עין בעל חי והפרשתו מחדש שזה חומר אחר לגמרי ודיננו כפישה בעלמא ויש לראות בו דין "פנים אחרות באו לאן". כמו כן לכוארה ברור, שע"י תערובת הכימיקלים וחומצת הגפרית נפסל מאכילת אדם וככל כאחד, אלא שבסתו של דבר מוצאים ממנו חומצת לימון שרואו לתת קצת ממנו לאוכל או למשקה וצ"ב אם פסילתו מאכילת כל מספקת או שאנו צריים דוקא לענין "פנים חדשות באו לאן כדי להתרו לפסק. علينا לברר בקרה יסודות ענין זה לגבי "איסור שנשתנה לדבר חדש" עיר תהליך העיכול, והן לגבי חמצ, שהרי בזמן הייצור עדין לא חל עליו איסור כלל, שהוא לפני הפסק, והדברים פשוטים למבין.

ובהמשך דבריו כתוב הרב שאר ישוב, כי ראה בספר מרוחשת סימנים דוד-ה להганון ר' חנוך העניך אייגס צ"ל, אשר דין בשאלת השהיא ממש בשאלתו דין חומצת לימון לפסק שיש עליה חשש תערבות חמצ וכייד להתייר. ושאלתו: בענין חומצת לימון שנעשה משמריין שיש עליהם חשש שערבו בהם קmach. בתשובה דאות א שם, מריך לביר עלי פיני היסודות כפי שהבאו מדברי האחיעזר, לבטלה מהחומרה דין חיש יין נסך, ומזכיר ברורות שמאחר שנותנים בה האלים השורף נפסדו השמרם אפילו מאכילת כלב, והזכיר כל המקורות הנ"ל, והעליה שהיא כדבש הנ"ל וכאפרוח של ביצת טריפה, ע"פ שנעשה כתע ראי לأكلיה ע"י תיבול ולהתעים בו את המאכלים מ"מ כיון שטרום שנעשה כן היה נפסד ומסריך ואני ראי לأكلיה שוב לכיביל מהתירה גבל, וזה דין של זה האבק שמקודם הוא נפסד ונפסל אפיי מאכילת כלב אף שהוא חזיר ונינוור וראוי למעשה קדרה. וסימן: "סוף דבר הכל נשמע שאין לפקפק במה שנהגו היתר בחומץ מלך הנ"ל". באות ב העלה ה"מירוחשת" לבר דין אבק שמריין יין שבא מהו"ל אפשר שער תערובת כימית בא בו איזה דבר חמוץ וחוש שערבו בו קmach, וברר דעתו "ילדעת הר"י הנ"ל דזולין בתר השטא וכמו שביאר הר"י לפי שנפסד מקודם א"כ כמ"ש בחמצ שנפסד קודם זמן איסורי והוא כמו חרכו קודם זמנו ומוטר". עוד העלה לבאר שגן למוחמים בדרך חרכו יודו דין און דין "אחסבה" כיון שנשתנה כי"כ צורתו ומרקאיתו ונתהפק טבעו ואדי מותר אפיקו באכילה ובטלעה דעתו אצל כל אדם ובפרט כאן שאין החומצת לימון נאכלהת בעין רק ע"י תערובת ולטועמא עbid, אפשר כאן שכ"ע מודים דאפיי אחסבה לא מהני. בסיקום הדברים עולה וז"ל: "והשתא לדין דחומר מלך הנ"ל שהוא עשי סם האלים והוא נפסל מאכילת כלב קודם הפסק, ועודאי אף אם היה איזה חשש מתערבות חמצ ג"כ היה מותר כיון שנפסל מאכילת כלב קודם הפסק דל"ה איזה מיניה שם ותורת חמץ, ותו אפיקו אם חזיר ונעשה ראוי להתעים בו את הקדרות הנ"ל כמו שהוא קודם עפר ונעשה ואני לأكلיה איזה מותר שם איסור והו כי החהיא אפיקו דליך גביל עפרא בעלמא הו". אשר ע"כ העלה הרב שאר ישוב, שיש להתר שימוש בחומצת לימון המיוצרת בבית החירושת, בתנאי שייצרו נגמר לפני הפסק.

וממשיק שם בתשובתו וכותב: אשר דין נזול הגלוקוזה, היא נעשית ע"י תהליכי חלקה הפרדת חלקה למרכיביו הכימיים הראשיים: הגלוטון שהוא חלבון החיטה והעamilן. ההפרדה ע"י לישת הקמה ע"י מכונה מיוחדת במשך 15-15 דקות וSTITPUTHO המידית. התרחיף המימי של העAMILן שהופרד והופלט מן העיסה עבר לתהליכי הסיכון, בו עיליל הרתחה בטמפרטורה של 140 מעלות צלזיוס ואמצעים שונים אחרים נהרסות מולקולות העAMILן לגמרי, ומתקבלות מולקולות הגלוקוזה. כאשר כל עקבות העAMILן נעלמים, נמשך התהליכי הלאה במשך 48 שעות עד 70 שעות בטמפרטורה של 90 עד 100 מעלות צלזיוס ומשתנים ב-70-60- מעלות ואז תמישת הגלוקוזה עוברת סינונים ומוכנה להעברה לריכזו לשם מכירה או למפעל המיצר חומצת לימון שבדין עסקנו עד עתה. מדיקות ושיחות רבות שערכנו ע"י מומחים ניטרליים וחרדים לדבר ה' יחיד עם מומחי המפעל וממספר ביקורים שערכנו, מתרבר לכארה שאין חשש חמץ בעיסאה כלל, אפיקו לפני שעוברת לתהליכי ההפרדה להחלקה: החלבן והעAMILן, לאחר שכל התהליכי נמשך עשר עד 15 שעות במים קרים, החוש שלהלשה המהירה יוצרת חום גבוה שמחמץ יותר מהר, ורקוק מאד. במכתבו אליו מציין דיר מונק שגמ לזרק הגדרה עקרונית של מושג ושם חמץ, המסקנה המתוגבשת ממחקרו היא שאין כל תוכינה מעשית של חמץ בנזול העAMILן שהופרד מן הגלוטון, ולכארה זה בסיס מוצק להיתר. נחזר ונಡגיש כי מכל הנסיבות שערךנו התקבלה המסקנה שאון כל אפשרות לחימוץ ע"י נזול של העAMILן - וכל היותר מוכחים כל הבדיקות שנעשו עיין דיר מונק, שמתנהג העAMILן של ביה"ר מילס כמה אורז שבא לדידי שרכון, ולא לדידי חמוץ כהגדרת הר מבאים פיה מהלכות חמץ ומצה ה"א ויש כמובן הבדל מהותי ועקרוני בין חמוץ ובין שרכון. אמן כל זה אם ברור לנו שיש כאן הפרדה מוחלתות, ואז יש מקום לטענה שנזול העAMILן שנפרד מן העיסה לגמרי ואין בו אף משה של שיירי העיסה טרם שהתחממו - אין יכול יותר לבוא לידי חמוץ לעולם.

אמנם עדין אנו צרייכים לדzon, שהרי החומר אינו מגיע בסתו של דבר לידי אפיה המונעת חמוץ כדברי הברייתא דפסחים לט שם אלא שכן יש תהליך אחר של הפרדה של הגלוטון מן נזול העAMILן, ותהליכי זה שהוא לכוארה הקובל למונעת חמוץ, עדין צריך הוא למודעי. אכן לפי ההרכוב הכימי, הרי שהAMILן הנשאר שהוציאו ממנו את כל הגלוטון אין יכול לבוא לידי חמוץ כיון שאינו בкл עיטה ובכך,

מוסדות מוחר"ן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

והוא נזול סוכרי מותק שהוא רק הגורם המתסיס ושאין * עמו עיטה כלל. ברור ומובן שימושו הכספי והפרידו ממש לגמרי את הגולוטן השיא עיטה חלבונית, העמילן נשאר לבדו ואני יכול יותר להחמיר, ולא שיק ב' כל תפיחה וסדיקה הכספה וכל הסימנים שמנוע חכמים בחמצ'.

ולמסקנת דבריו פסק שם שהעולה מדברינו שאין נזול הגלקוזה הנזון לכל היתר אלא בדבר הנזון בשווי'ת תורה חוץ סימן כא שאמ עדין לא חל שם איסור, לכוי' מועלני שלא יכול עליו שם האיסור יותר. וכן גם נראים דברי שוו'ת אבני נז' או'יח' ח'יב סימן שאם אין כאן כלל שאלה של פקע איסורה שלא היה איסור לעולם לפניינו, ואם זה בחמצ' שנתעפש ונחרך ונשרף או ייחדו לישיבה, שפסק בשוי' אורי' ח'יב סימן תמב' שמותר לקיימו בפסח, פסק בט'ז' שם סק'ט שבאכילה אסור מפני שאחשביה כמו שכתב הרא' ש'ם פסחים פייב סימן א' וכך פסקו כל האחרונים שם, כל זה בהיה עליו שם חמץ, ועיין "אחסבה" מחזירו לשם הקודם, משא'כ' בנזון דידן כמו שהסבירנו. וידידי הגרי'ל הלפרין כתוב בקונטנסו, שגם אם היה כאן חמץ שנשרף, אין כאן "אחסבה" מפני שימושו הגלקוזה הוא רק עיי' תערובות (ע"פ דברי הנובי'ת יוז'ד סי' נז) הואיל ונחפק לצורה חדשה והאדם אוכלו אחרי הפוך, ובזמן שנספל לא יכול אותו שם אדם כמוות שהוא, הרי אין כאן דין "אחסבה". וכך למסקנה, יש להתריר נזול הגלקוזה לערכו באוכל אחר הקשר לפסק, מפני שאין בכך העמילן להחמצ' אחרי שנפרד הגולוטן ממנו וגם אילו היה יכול להחמצ' אין אלא בגין חמץ נוקשה מדרבנן. ובפרט שחמצ' זה, גם אילו היה לפניו כבר נספל למגاري מאכילת כלב ואין עליו דין "אחסבה" שאינו נאכל בעיניה, ורק עיובו כיימי ופנימ' חדשות אפשרות יוצרו לנזול מותק הראו' לאכילה. ויש לציין ביחס, שתברר שמעולם לא היה שם חמץ עליו, ועסק המונע חימוץ נמצא בכל תהליך הייצור מנתינת הקמח למיים ועד התחלת החפירה הכימית, כאשר באמצעות התהילה מבוצעת פעולת חיליטה במים ורותחים (ע"פ שאין אלו נהגים להתריר חיליטה ע"פ תקנת הגאנונים, הרי אין זה רק סניף להסיר חמץ שהוא לכל היתר חמץ נוקשה). וביחס שאח'כ' עיי' תהליך הייצור נפסד שם אוכל ממנו, ואחיך' בטרם חל עליו שם איסור מעולם, פנים חדשות באו' לבא, איך בודאי שיש להקל מטעם זה לצורך גדול.

יב, והנה לקרהת סיום, ראייתי שכת'ר העלה במכתבו, לשכת הרב הראשי לישראל הרשל'ץ ונשיא מועצת

הרבות הראשתית לישראל, סיכום דברים מאשר בירור וחקר ודרש, ולהיבת הדברים נצטט את מכתבו :

בסייד ר'ח אדר תש'פ' לכבוד הרב יצחק אלחרר ראש לשכת הרב הראשי, הראשון לציוון הגרי'ל בעל הילקוט יוסף שליט'א

שלום וברכה, הנזון : קוקה קולה - מתן אישור כשרות בהתאם לבקשת ועדת הביאו הסכומתי להיענות לבקשתו של חבר הוועדה הגאון הרב יצחק לוי שליט'א, רבה של נשר, שהוטל עלי לבדוק את הנושא באופן כללי של קוקה קולה בעולם, ובפרט באירופה.

התיעצתי עם מספר רבנים ואנשי מקצוע שעוסקים בעניין, וחקלאים פרטיטים סודדים שנתקבלה להם במשך השנים, במסגרת עבודתם, אנשים יר'ש שעלה בהם אמר יעד אחד נאם באיסורים" כל התמונה ברורה הן מבחינת הלכתית והן מבחינת טכנית.חברה זו היא גודלה בעלת ותק ומסורת שנים אשר אינה מחליפה ספקים ולא חמרי גלם, ותהליכי יצור. והשתכנעתי שאין כל בעיה הלכתית ולא ניהולית, וכשרים לשטייה לא כל חשש בכל מקום בעולם, גם לא נעלם ממי הידע על המשקה עצמו ועל התרכיזים שימושיים למשקה. גם בתאות המקומות הבודדים שבהם מើצרים התרכיזים, אירלנד, צרפת, ארה'ב, מסיסיפי בארה'ב, נבדקו עיי' רבנים וגופי כשרות מוסמכים, וצא וראה מה עמא דבר, כולם שותים את המשקה "קוקה קולה" בכל תפוצות ישראל, לרבות אדמוני'רים, ראשי ישיבות, וגדולי תורה ללא חשש בכל ימות השנה. גם בעבר הרחוק אושר המשקה לכל אתר ואטר עיין הרבות הראשית לישראל דאו הגרי'א שפירא והגרא'ם אלהיו זצ'ל. לאחרונה בשל עסקים ממון ותחורות מירבית בין הביאו'נים, ובין הזקינים הרשימים ליבואנים מקבילים שעלו'נו לדאג'ם להם, שהרי התורה חסה על ממון של ישראל, הפטחי' ודרשתי' בעניין, וסוף דבר הגעתי למסקנה שלא חל כל شيء ויש להשאיר את המצב כמו שהוא, וב證דיא' אין סיבה להוריד את ההcharts, וגופי הנסיבות שנטנו בעבר יכולים להמשיך להעניק תעוזות כשרות בהשגהה ובפיקוח הראו'.

אני מביא את הדברים לידיות חברי ועתה הביאו של הרבות הראשתית לישראל, מותר לציין בתנאי כפול שהחלטה תהיה מוחנת רם בהסכמתו הראשו'ן לציוון הגרי'י יוסף שליט'א, ורק לאחר הסכמתו מה שכתבתי אני מסכים לפרסם אגרת זוז. אלו חברי המועצה כפופים

למרותו, ועל פיו ישק דבר.

ע"ז באתי עה'ח

מוסדות מוח'ר'ן מברסלב – צפת (ע"ר) – 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com

הרבי יצחק רלב"ג

חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל.

ואכן אחורי כמה ימים שהרשל"ץ שליט"א עיין בנתונים, החזיר את תשובתו והצטרכ למכותב של כתיר.

ב"ה אדר תש"פ

מצטרף לכל הנ"ל, ווישר כוחם.

יצחק יוסף הראשון לציון הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

העולה מדברינו: כי נכון הדבר אשר באה"ק ובארה"ב משקה הקוקה קולה נושא עליו כשרות לכל ימות השנה גם לפטח, ובכמה מדיניות אחרות מוצאים גופי כשרות שונים ששהוא כשר לאוכל קטניות, וזאת אחורי הבিורורים שעשו, מ"מ גם כאשר הקוקה קולה לא נושא עליו כשרות כלל, ניתן לאשרו ולשותות אותו בלי כל חשש, וזאת לאור הנתונים והנסיבות שכתבו בארכיות ואך הוספנו את הדין לעניין פטח.

אנחנו בבד"ץ שלנו איחוד הרבנים למחדרין צרפת, על אף שבקרנו במפעל של קוקה קולה בפולין וגם במפעל שליהם בצרפת, והעלונו שאכן הוא כשר וגם בדקנו אותו לכשרות ולעלו שהוא כשר לאוכל קטניות, העדפנו לא לחת כשרות ולא מפני בעיה הלכתית חיו, אלא כי לכל השנה כולה אין צורך לכשרות וגם היראים לדבר ה' והמתקדים לא יקנו אותו בדוקא אם יש כשרות, כי הם שותים את המשקה הנמכר בכל החנויות גם בלי השר, וכדברי כבודו שזה כולל גدول תורה אדמוני'רים וראשי ישיבות, لكن אין שום עניין לחת כשרות לכל השנה כולה. ובאשר לפטח היה בית דין החליט מאוז קומ יסוזו, לחת כשרות לאוכל קטניות רק למוצרים חינוניים ולא למוצרות, וההגדרה של משקה קוקה קולה הוא מוצר שאינו חינוי, لكن העברנו את כל הנתונים שהיו בידינו לגוף כשרות אחר שמספק את הנסיבות שלו עבור הספק שעבוד איתנו, והוא גוף כשרות נתן לו כשר לפטח לאוכל קטניות מהמשקה קוקה קולה הנמצא במפעל בפולין, כי הכל נעשה בדקדוק רב ובקפידהגדולה בכל כללי הנסיבות.

מוסדות מוהר"ן מברסלב - צפת (ע"ר) - 580-525988

+380936655776

J6820777@gmail.com